

Jaarstukken 2017

Groenalliantie Midden-Holland e.o.

April 2018

Inhoudsopgave

1. BESTUURLIJKE SAMENVATTING	3
BESTUURLIJKE AANGELEGENHEDEN	3
BEHEER, ONDERHOUD EN EXPLOITATIE GEBIEDEN	5
ONTWIKKELING	6
2. LEESWIJZER	10
3. PROGRAMMAVERANTWOORDING	11
3.1 PROGRAMMA 1: BESTUURLIJKE AANGELEGENHEDEN	11
3.2 PROGRAMMA 2: BEHEER, ONDERHOUD EN EXPLOITATIE GEBIEDEN	14
3.3 PROGRAMMA 3: ONTWIKKELING	24
3.4 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	33
4. PARAGRAFEN	35
4.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	35
4.2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	39
4.3 FINANCIERING	42
4.4 GRONDBELEID	43
4.5 BEDRIJFSVOERING	44
JAARREKENING 2017	45
5.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2017	46
5.2 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2017	47
5.3 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING	49

5.4 TOELICHTING OP DE BALANS	51
5.5 TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2017	60
5.6 OVERIGE GEGEVENS	72

1. Bestuurlijke samenvatting

In deze bestuurlijke samenvatting zijn de gerealiseerde speerpunten per programma benoemd. Deze punten zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 3: Programmaverantwoording en in hoofdstuk 4: Paragrafen.

Bestuurlijke aangelegenheden

Uittredingen

Groenalliantie heeft in 2017 te maken gehad met twee uittredingen, te weten:

1. Het uittreden van de gemeente Alphen aan den Rijn per 1 januari 2017. Over de financiële schadeloosstelling is eind 2016 met Alphen aan den Rijn overeenstemming bereikt.
2. Het (voorgenomen) uittreden van de provincie Zuid-Holland per 1 januari 2018. De uittreedovereenkomst, waarin voor de provincie de financiële voorwaarden zijn geregeld, is op 9 maart 2017 ondertekend.

Bovengenoemde uittredingen noopten in 2017 tot het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2018. De deelnemers hebben eind 2017 ingestemd met het voorgestelde wijzigingsbesluit voor de 2e wijziging van de gemeenschappelijke regeling, waarin de gevolgen van beide uittredingen juridisch zijn verwerkt. Het wijzigingsbesluit bevat tevens een aantal praktische wijzigingsvoorstellen voor de borging van continuïteit in bestuur bij gemeenteraadsverkiezingen.

Om de veranderingen toe te lichten was er op 13 februari 2017 voor de vijf gemeentelijke deelnemers een aparte raadsinformatiebijeenkomst belegd. Tijdens deze druk bezochte bijeenkomst in het nieuwe centrumgebouw bij het vakantiepark van Landal Reeuwijkse Plassen zijn de aanwezigen bijgepraat over de (aanstaande) veranderingen, maar ook geïnformeerd over de nieuwe samenwerking met Staatsbosbeheer en over de plannen en vorderingen in het Programma Kwaliteitsimpuls recreatiegebieden (zie hierna). Dit heeft veel input opgeleverd.

Ook bij de aanbidding van de ontwerpbegroting 2018 is in de begeleidende brief aan alle ontwikkelingen extra aandacht besteed.

Op 6 oktober 2017 heeft het Algemeen Bestuur in een besloten setting gesproken over de betekenis van bovengenoemde en andere ontwikkelingen voor de strategisch-tactische sturing op Groenalliantie op de middellange termijn. De uitkomst hiervan wordt verrat in een overdrachtdossier voor het nieuwe bestuur, dat aantreedt na de gemeenteraadsverkiezingen in 2018. De zorg voor financiële continuïteit na 2026 is voor de toekomstagenda van Groenalliantie een belangrijk aandachtspunt.

Samenwerking Groenalliantie - Staatsbosbeheer

Per 1 januari 2017 is de voormalige provinciale dienst G. Z-H geïntegreerd in de organisatie van Staatsbosbeheer. Hierdoor is de organisatie van de dienstverlening aan de Groenalliantie

gewijzigd. De afspraken hierover staan in de in december 2016 gesloten samenwerkingsovereenkomst tussen Groenalliantie, Staatsbosbeheer en provincie Zuid-Holland. Naast afspraken over het ongewijzigd continueren van de dienstverlening in 2017 en 2018 bevat de overeenkomst ook afspraken over het opbouwen van de horizontale samenwerkingsrelatie tussen de Groenalliantie en Staatsbosbeheer. De tevredenheid over beide vormen van samenwerking is eind 2017 extern geëvalueerd. Voor het bespreken van de rapportage en bijbehorende besluitvorming is op 25 januari 2018 een extra vergadering belegd van het Dagelijks en Algemeen Bestuur. De uitkomst van de evaluatie is dat zowel Groenalliantie als Staatsbosbeheer de samenwerking waarderen en het gesprek willen aangaan over de (voorwaarden voor) voortzetting van de samenwerking na 2018. Voorzien is dat in de tweede helft van 2018 gestart kan worden met de contractbesprekingen. De kosten van de externe evaluatie zijn tussen partijen gedeeld. De provincie Zuid-Holland heeft niet deelgenomen aan het evaluatieonderzoek en zal ook geen partij zijn bij het afsluiten van de nieuwe overeenkomst.

Samenstelling bestuur

In de tweede helft van 2017 zijn er belangrijke bestuurswisselingen geweest. Per 1 november 2017 is de voorzitter van het bestuur (gemeente Waddinxveen) teruggetreden in verband met pensionering. In respectievelijk december 2017 en januari 2018 zijn twee DB leden (gemeenten Krimpenerwaard en Gouda) elders aan de slag gegaan in een nieuwe bestuurlijke functie. De betreffende drie deelnemers hebben voor de openstaande bestuursfuncties weer nieuwe bestuurders aangewezen. In verband met het uitreden van de provincie Zuid-Holland uit gemeenschappelijke regeling, per 1 januari 2018, neemt de provincie vanaf die datum geen deel meer aan het Dagelijks en Algemeen Bestuur.

De voorheen plaatsvervangend voorzitter (gemeente Krimpen aan den IJssel) is in november 2017 in verband met de continuïteit benoemd tot voorzitter van het Dagelijks en Algemeen Bestuur. Ook hij keert na de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 niet terug.

Gebiedsadviescommissies

Beide gebiedsadviescommissies hebben in de tweede helft van 2017 het bestuur positief geadviseerd over de voorgelegde plannen en projecten met betrekking tot de modernisering van de beheergebieden en haar voorzieningen. Daarbij hebben de commissies enkele aandachtspunten aan het bestuur meegegeven, die door het bestuur zijn betrokken bij de verdere vormgeving en uitwerking van de plannen en projecten. De commissies hebben ook positief geadviseerd over het door het bestuur voorgestelde beleid t.a.v. de vindbaarheid van personen in het buitengebied van Groenalliantie. Hierbij wordt het beleid gevolgd dat is vastgesteld door de Veiligheidsregio Midden Holland/Rijnmond. Bijbehorende maatregelen worden deels in 2017 deels in 2018 uitgevoerd. Beide gebiedsadviescommissies hebben tenslotte hun zorgen geuit over de continuïteit in bestuur na de gemeenteraadsverkiezingen in 2018. Dit betreft ook de voorzienbare wisselingen in samenstelling van de commissies zelf. Er is aan het bestuur geadviseerd om bij het op te stellen overdrachtdossier aandacht te besteden aan de inkleuring van de toekomstige rol van de gebiedsadviescommissies. Dit is nodig omdat projecten uit het programma Kwaliteitsimpuls Recreatiegebieden van de planfase overgaan op de uitvoeringsfase.

Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Het reguliere beheer is uitgevoerd binnen het hiervoor in de begroting 2017 geraamde beheerbudget. Zoals reeds is toegelicht in het jaarverslag 2016 en de najaarsnota 2017 zijn in 2016 voor regulier onderhoud twee driejarige bestekken aanbesteed. De inschrijfprijs op de bestekposten met betrekking tot het maaien van grasveld, het uitmaaien van watergang en het te verwerken maaisel is in deze bestekken fors lager dan de in de planning gehanteerde eenheidsprijs (circa € 200.000 per jaar). Omdat het de verwachting is dat in de huidige marktomstandigheden dit voordeel zich niet zal herhalen, is in 2017 gebruik gemaakt van de contractuele mogelijkheid om beide bestekken met 2 jaar te verlengen. Dit levert incidenteel tot 2021 financiële ruimte op in de beheerbegroting. Jaarlijks beslist het bestuur over de aanwending van deze middelen.

De beheerbegroting bevat sinds 2016 een ingroeieregeling bedoeld om nieuwe beheerlasten op te vangen, die het gevolg zijn van nieuwe investeringen door de Groenalliantie, o.a. voortkomend uit de programma's Kwaliteitsimpuls Recreatiegebieden.

De verzakkingen in het fietspad in de Oostpolder blijven aandacht vragen. Een groot gedeelte van het relatief nieuwe fietspad in de Oostpolder is verzakt tot onder maaiveld en bij regenval in de winterperiode ontstaat er een onveilige situatie vanwege wateroverlast in combinatie met bevriezing van de natte gedeeltes. Bij winterse omstandigheden wordt het fietspad in overleg met wegbeheerder Gouda afgesloten. Zolang het een verzekeringskwestie is en het gesprek voortduurt over de te nemen maatregelen zijn de kosten voor herstel vermeld als een risico (zie paragraaf 3 Weerstandsvermogen & Risicobeheersing).

Groot Onderhoud

De onttrekking in 2017 aan de voorziening Groot Onderhoud is € 301.455. De kosten zijn verantwoord op de Voorziening Groot onderhoud. In 2017 zijn o.a. baggerwerkzaamheden uitgevoerd en zijn paden met halfverharding en asfalt hersteld. Het geplande GO aan bruggen en steigers vindt in het 1^e kwartaal van 2018 plaats.

Vastgoed

Eind 2017 is voor het jaar 2018 een geactualiseerde grondprijnsbrief opgesteld waarin de gestelde kaders uit het grondbeleid zijn uitgewerkt.

Op de golfbaan Crimpenerhout zijn in 2017 diverse herstelwerkzaamheden aan het clubgebouw en het golfterrein uitgevoerd. Dit heeft geleid tot meer zichtbaarheid van de golfbaan en een betere uitstraling en logistiek. Zo is er een loods gebouwd waarin alle (onderhouds-) machines gestald zijn. Staatsbosbeheer heeft namens het schap input geleverd bij de landschappelijke inpassing ervan. Tevens heeft de erfpachter het horecaterras verfraaid en door een ophaalbrug toegankelijk gemaakt vanaf het fietspad en het zwemstrand. Naar verwachting leidt dit tot meer bezoekers aan de horecagelegenheid.

Recreatiepark Reeuwijkse Plassen

Green Real Estate heeft het centrumgebouw, dat naast het recreatiepark op de Reeuwijkse Hout (ParqGreen) ligt, in december 2016 in gebruik genomen. Hierdoor zijn er in 2017 ten behoeve van het vakantiepark en andere gebruikers in de Reeuwijkse Hout interessante functies bijgekomen,

w.o. een zwembad, verhuur van fietsen en boten en een streekwinkel. Na de zomer 2017 heeft Green een aanvang gemaakt met het in verkoop brengen van de tweede en derde fase van de realisatie van het vakantiepark.

Ontwikkeling

Conform de plannen in de begroting 2017 is verder gewerkt aan de voorbereiding en de realisatie van het programma Kwaliteitsimpuls Recreatiegebieden. Hieronder volgt de stand van zaken.

Kwaliteitsimpuls Reeuwijkse Plassen e.o. fase 1

Na de bestuurlijke vaststelling van de investeringsvoorstellen Twaalfmorgen, 't Weegje/Oostpolder, Goudse Hout en Reeuwijkse Hout en Gouwebos (december 2017) zijn middelen voor uitvoering beschikbaar gesteld. Voorbereiding van de uitvoering en aanbesteding zijn voorzien in 2018. Uitvoering is voorzien in 2019. Zie meer hierover in programma 3, paragraaf 3.3.

Daarnaast zijn in 2017 twee zogenoemde Quick win-projecten uitgevoerd, te weten de uitbreiding van het hondenstrandje op de Reeuwijkse Hout en de plaatsing van een vogelkijkscherm in 't Weegje. De plaatsing van het gerealiseerde informatiepaneel voor de Oostpolder is begin 2018 voorzien.

In juli 2017 zijn de ontwerpen vastgesteld voor het realiseren van speelnatuur in de Goudse Hout en het speeleiland in het Gouwebos. De aanbestedingsprocedure voor deze twee projecten is gestart in het 3e kwartaal 2017. Uitvoering van deze projecten vindt plaats in 2018.

Opknappen daghaven Twaalfmorgen

Stichting VEEN heeft in de eerste helft van 2017 in overleg met Groenalliantie uitvoering gegeven aan de renovatie van de daghaven Twaalfmorgen. De oevers zijn vernieuwd en de haven heeft weer een mooie uitstraling. Ook het rond de haven aanwezige groen is gedund. Formele opening van de daghaven was op 20 oktober 2017. De Groenalliantie beheert de opgeknapte haven.

Kwaliteitsimpuls Krimpenerwaard fase 1

Het bestuur heeft in december 2016 ingestemd met de planuitwerkingen voor de Krimpenerhout, Loetbos. De bestuurlijk vastgestelde ontwerpen zijn in het eerste kwartaal van 2017 nader aangescherpt ten behoeve van de aanbesteding. in het 3e kwartaal 2017. Gunning van de werken is voorzien in het eerste kwartaal van 2018 en uitvoering is voorzien in 2018/2019. Zie meer hierover in programma 3, par. 3.3.

Mountainbikeroute Krimpenerwaard

In de tweede helft van 2017 zijn de plannen voor de MTB-route herzien omdat aanscherping noodzakelijk was op een aantal juridische, inhoudelijke en organisatorische aspecten mede in relatie tot het haalbaarheidsonderzoek ruiterroutes.

Haalbaarheidsonderzoek ruiterroutes Krimpenerwaard

Het verkennende onderzoek naar ruiterroutes is in 2016/2017 uitgevoerd in nauw overleg met gebiedspartners, waaronder ruiters, hippische ondernemers en de KNHS. De uitkomst is, dat Groenalliantie in haar recreatieterreinen Loetbos en Krimpenerhout (en de verbindingen hiertussen) geen ruiterroutes of ruitersporen zal aanleggen. In plaats hiervan zullen de gemeenten

Krimpenerwaard en Krimpen aan den IJssel in overleg met de ruiters verduidelijken waar paardrijden en mennen in het buitengebied van de Krimpenerwaard is toegestaan en dit kenbaar maken.

Speelpolder Tientuin Krimpenerwaard

In de speelpolder Tientuin in Ouderkerk is in begin oktober 2017 een kabelbaan geplaatst en feestelijk geopend.

Wandel-, fiets- en kanoroutes Krimpenerwaard

Het Dagelijks en Algemeen bestuur heeft op 6 juli jl. ingestemd met het voorstel van de gemeente Krimpenerwaard tot uitbreiding van het wandelrouten netwerk Krimpenerwaard, met inbegrip van een nieuwe wandelbrug in gebied De Kwakels. Groenalliantie faciliteert de gemeente (initiatiefnemer) bij de aanleg en neemt vanaf 2018 het beheer voor haar rekening. Het betreft een regionaal samenwerkingsproject uit het programma Recreatie Groene Hart.

Vorbereiding projecten Kwaliteitsimpuls Groenalliantie, fase 2 en 3

In 2016 en 2017 zijn circa 20 projecten uit de Investeringsagenda's KW en RP in opdracht van het bestuur opgepakt en uitgewerkt tot concrete investeringsvoorstellen. Deze projecten zijn primair gericht op het "versterken van structuren" (fase 1 projecten). Hiermee is de planfase voor fase 1 nagenoeg afgerond. Het bestuur heeft in december 2017 besloten om in 2018 de planvorming op te starten van fase 2 (toevoegen van voorzieningen) en fase 3 (toevoegen verbindingen). Als voorbereiding hierop is besloten om in 2018 allereerst de Investeringsagenda's KW en RP te herijken en opnieuw te prioriteren. Ook is in december 2017 een verzoek tot cofinanciering gedaan ten laste van provinciale subsidiemiddelen (in beheer bij kasloket Bodegraven-Reeuwijk voor het Programma Groene Hart Zuid-Holland).

Groenalliantie algemeen

Reguleren overlast honden

Het Dagelijks Bestuur Groenalliantie heeft procesafspraken gemaakt over hoe te komen tot een betere regulering van overlast door honden in de gebieden. Met de vijf gemeenten wordt verkend of een gemeenschappelijke verordening en een zonering in deze een oplossing zouden kunnen bieden. Zie programma 3, paragraaf 3.3.

Beeldtaal Groenalliantie (incl. staalkaart informatieborden)

Het bestuur heeft in 2017 een eigen, heldere beeldtaal voor communicatie en informatievoorziening in de recreatieterreinen laten ontwikkelen. Het gaat hierbij om welkomstborden, bewegwijzering in de gebieden en informatiepanelen. Hierbij is gekozen voor het gebruik van cortenstaal als basis. Uitwerking volgt in 2018.

Branding en communicatie beheergebieden

Voor de positionering van de beheergebieden van de Groenalliantie is een veelheid aan communicatie-instrumenten ingezet. Voorbeelden hiervan zijn digitale media en foldermateriaal. Vanaf 1 januari 2017 zijn ook de in- en externe communicatiekanalen van Staatsbosbeheer benut. Hierdoor is een groter bereik ontstaan.

Daarnaast is het communicatiebudget aangewend voor o.a. het ontwikkelen van de projectwebsite Kwaliteitsimpuls Groenalliantie. Ook is er communicatiemateriaal ontwikkeld voor de raadsinformatiebijeenkomst op 13 februari 2017 en is er voor het afscheid van verschillende bestuurders een herinneringsboek ontwikkeld.

Financiële samenvatting

Het jaarresultaat bedraagt € 179.271 voordelig ten opzichte van de gewijzigde begroting 2017. Voorgesteld wordt het voordelige resultaat toe te voegen aan de Algemene reserve Groenalliantie.

De resultaten per programma zijn als volgt:

Progr.	Omschrijving	Resultaat	V/N
1	Bestuurlijke aangelegenheden	25.861	V
2	Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	148.009	V
-	Algemene dekkingsmiddelen	5.400	V
	Jaarresultaat 2017	179.271	V

V = voordelig; N = nadelig

In het volgende overzicht zijn de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting 2017 weergegeven.

Nr.	Onderwerp	Bedrag	V/N	Programma	Product
1	Bestuurskosten	16.379	V	1: Bestuurlijke aangelegenheden	Bestuursproducten
2	Juridische ondersteuning en advisering	6.023	V	1: Bestuurlijke aangelegenheden	Juridische ondersteuning en advisering
3	Financiën	3.459	V	1: Bestuurlijke aangelegenheden	financiën
4	Regulier onderhoud	85.279	V	2: Beheer	Gebiedsbeheer
5	Belastingen	22.339	V	2: Beheer	Economisch beheer
6	extern onderzoek en advies	9.824	V	2: Beheer	Economisch beheer
7	verzekeringen	5.129	N	2: Beheer	Economisch beheer
8	exploitatiebaten	6.723	v	2: Beheer	Economisch beheer
9	communicatie	5.829	V	2: Beheer	Communicatie
10	Diverse baten	33.572	V	2: Beheer	Diverse lasten en baten
11	Diverse lasten	12.261	N	2: Beheer	Diverse lasten en baten
12	Overige afwijkingen, per saldo	1.834	V		
13	Onvoorzien	5.400	V	Algemene dekkingsmiddelen	
	TOTAAL	179.271	V		

V = voordelig; N = nadelig

Voor een specificatie en nadere analyse van de genoemde verschillen wordt verwezen naar de toelichtingen bij de programma's.

Vermogenspositie

De Algemene reserve bedraagt per 31-12-2017 €2.419.225. Het jaarresultaat van €179.271 zal hieraan worden toegevoegd.

2. Leeswijzer

In deze jaarstukken wordt inzicht gegeven in de voortgang van het realiseren van de doelen en prestaties uit de Programmabegroting 2017 en de Najaarsrapportage 2017. Daarnaast wordt inzicht geboden in de realisatie van additionele projecten (kredieten). In de tabellen zijn de realisatiecijfers over het jaar 2017 opgenomen. De lasten en de baten zijn gepresenteerd als positieve bedragen in hele euro's. In de kolom resultaat worden voordelen voor het schap weergegeven met een "V" en nadelen met een "N". Zover niet anders vermeld zijn alle resultaten incidenteel.

De jaarstukken zijn opgesteld naar de eisen die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) daaraan stelt. In de bestuurlijke samenvatting (hoofdstuk 1) is op hoofdlijnen ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten in 2017. In hoofdstuk 3 is de programmaverantwoording opgenomen. Hierin worden de doelen en prestaties toegelicht door beantwoording van de drie W-vragen:

1. Wat hebben we bereikt?
2. Wat hebben we gedaan?
3. Wat heeft het gekost?

Hoofdstuk 4 zal daarna ingaan op de volgens het BBV verplichte en voor het schap relevante paragrafen, te weten:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Grondbeleid
- Bedrijfsvoering

Hoofdstuk 5 bevat de jaarrekening 2017 met daarin de waarderingsgrondslagen, de balans per 31 december 2017 met toelichting en het overzicht van baten en lasten met toelichting. Voor de toelichting op het overzicht van baten en lasten is de richtlijn gehanteerd de verschillen in elk geval toe te lichten bij afwijkingen ten opzichte van de begroting (na wijziging) van meer dan 3%, met een minimum van € 2.500.

Tevens is in hoofdstuk 5 de aanvullende (o.a. wettelijke verplichte) informatie opgenomen.

3. Programmaverantwoording

De programmaverantwoording is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- *Programma 1 Bestuurlijke aangelegenheden*
- *Programma 2 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden*
- *Programma 3 Ontwikkeling*
- *Algemene dekkingsmiddelen*

In dit hoofdstuk wordt per programma een toelichting gegeven op de gerealiseerde doelen, de gevolgde aanpak en de kosten hiervan.

3.1 Programma 1: Bestuurlijke aangelegenheden

Wat hebben we bereikt?

Kwalitatief hoogwaardige bestuurlijke en juridische advisering aan het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur, over ten minste de volgende aandachtsgebieden:

- lopende zaken, beleid, ontwikkelingen en toekomst van het schap;
- nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving die van invloed zijn op het schap;
- financieel beleid, begroting en verantwoording.

Daarbij is rekening gehouden met wat er speelt op de betreffende beleidsvelden en met het netwerk binnen en buiten het schap. Dit netwerk bestaat uit schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat, natuur- en milieuorganisaties en stakeholders in het schapsgebied.

Tevens het voorbereiden van bestuursvergaderingen inclusief een verslaglegging van bestuursvergaderingen en het zorgdragen voor het uitvoeren van de actiepunten.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

De ondersteuning van het Dagelijks en het Algemeen Bestuur vond plaats door het leveren van de volgende producten:

1. Bestuursproducten
2. Juridische ondersteuning en advisering
3. Financiën

Ad.1 Bestuursproducten

De bestuursproducten omvatten:

- Het voorbereiden en plannen van bestuursvergaderingen;
- Het verslagleggen van bestuursvergaderingen en het (laten) uitvoeren wat afgesproken is;
- Het signaleren van knelpunten in de uitvoering en het aandragen van oplossingen;
- Eerste aanspreekpunt zijn voor schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat en stakeholders voor alle zaken/ projecten die in schapsverband spelen;
- Het vertegenwoordigen van de schapsbesturen in ambtelijke en bestuurlijke netwerken en gremia van de deelnemers;
- De eindtoets op bestuursvoorstellen;
- Het opstellen en uitvoeren van additionele opdrachten en beleidsadviezen waarmee het bestuur in staat wordt gesteld om richting en middelen vast te stellen.

Het Dagelijks Bestuur heeft in 2017 acht keer vergaderd en het Algemeen Bestuur vier keer. Tussentijds waren er meer vergaderingen nodig dan gepland: twee maal extra vergaderingen van Dagelijks en Algemeen Bestuur (w.o. een bestuurdersconferentie op 6 oktober 2017). De meeste vergaderingen stonden in het teken van de bestuursvoorstellen ten behoeve van de realisatie van projecten uit fase 1 van de Kwaliteitsimpuls (versterken van de structuren in gebieden). Voorts waren terugkerende agendapunten onder meer het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling, de evaluatie van de samenwerking tussen Staatsbosbeheer, Groenalliantie en de provincie Zuid-Holland, de jaarlijkse P- en C- Cyclus en de essentaksterfte. Op 6 oktober heeft het Algemeen Bestuur van Groenalliantie (zonder de provincie) in een besloten vergadering richtinggevend vergaderd over diverse ontwikkelingen, die zich binnenkort en in de toekomst voordoen en die ieder voor zich of in onderlinge samenhang van invloed zijn op de strategisch/tactische sturing op Groenalliantie. Tijdens de werkconferentie was de bestuurlijke continuïteit een zorg- en aandachtspunt. Het bestuur zal naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 een aantal veranderingen ondergaan: vier van de vijf bestuursleden zullen niet terug keren na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018. Er is dan ook de bestuurlijke noodzaak om een goed overdrachtdossier achter te laten.

Naast de bestuursvergaderingen is er ondersteuning verleend bij het informeren van de gemeenteraden. Dit is gebeurd door het toesturen van raadsinformatiebrieven en het organiseren van een raadsinformatiebijeenkomst in februari 2017. Andere informatiebronnen waren de toelichtende brieven bij de laatste wijziging van de gemeenschappelijke regeling. en bij het toesturen van de financiële stukken in het kader van de P- en C- cyclus. De gemeenteraad van Waddinxveen is op separate wijze geïnformeerd over de essentaksterfte in het Gouwebos, nu de ziekte daar een groot deel van de essen heeft aangetast.

De gebiedsadviescommissies hebben dit jaar ook vergaderd; de commissie Reeuwijkse Plassen e.o. tweemaal en de commissie Krimpenerwaard ook tweemaal. De vergaderingen stonden in het teken van de advisering ten aanzien van de plannen uit het het Programma Kwaliteitsimpuls. Ook is geadviseerd over het beleid t.a.v. de vindbaarheid van personen in het buitengebied van Groenalliantie. Hierbij wordt het beleid gevolgd dat is vastgesteld door de Veiligheidsregio Midden Holland/Rijnmond. Van het standaard beschikbaar gestelde krediet ad € 5.000 per commissie per jaar is in de eerste helft van 2017 geen gebruik gemaakt. Daarnaast hebben beide commissies afgesproken, dat zij begin 2018 alvast op hoofdlijnen willen nadenken over hun taak en rolinvulling in de periode dat de projecten uit het programma Kwaliteitsimpuls steeds meer in de uitvoerende fase terecht komen.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Bestuursproducten	Lasten	245.393	269.200	261.200	244.821	16.379 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(245.393)	(269.200)	(261.200)	(244.821)	16.379 V

Het budget voor bestuurskosten algemeen is niet volledig benut. Er zijn kosten gemaakt voor de organisatie van de werkconferentie op 6 oktober 2017 en het afscheid van de voorzitter.

Ad.2 Juridische ondersteuning en advisering

Dit product heeft betrekking op de (algemene) juridische advisering op het gebied van publiek- en privaatrecht en het implementeren, toepassen en evalueren van wet- en regelgeving relevant voor de gemeenschappelijke regeling (Wet gemeenschappelijke regelingen en Algemene wet bestuursrecht). Ook het behandelen van bezwaar- en beroepzaken en zaken op grond van de Wob

(Wet openbaarheid van bestuur) en Wet Bibob (Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur), behoren tot de juridische ondersteuning en advisering.

Er zijn diverse juridische werkzaamheden uitgevoerd, bijv. bij de voorbereiding van wijziging van de gemeenschappelijke regeling in 2016 en bij de uitwerking van diverse projecten in het kader van het Programma Kwaliteitsimpuls.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Juridische ondersteuning en advisering	Lasten	11.573	9.800	17.800	11.777	6.023 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(11.573)	(9.800)	(17.800)	(11.777)	6.023 V

Ter nadere uitwerking van één nog te regelen onderdeel in de op 16 december 2016 in het Algemeen Bestuur vastgestelde uittredingsovereenkomst met de provincie (verkrijging van eigendom) zijn in de eerste helft van 2017 extra kosten voor juridische bijstand gemaakt. Ter dekking van deze kosten is binnen programma 1 een bedrag van € 8.000 uit de post bestuurskosten incidenteel overgeheveld naar het budget voor juridische ondersteuning 1. Achteraf was er minder budget nodig dan vooraf ingeschat.

Ad.3 Financiën

In het kader van de financiële ondersteuning zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Verzorgen van de financiële administratie van de gemeenschappelijke regeling: tijdige en systematische vastlegging van baten, lasten en in- en uitgaande geldstromen;
- Incasseren van gelden als gevolg van verkoop, heffing en/of in privaatrechtelijke overeenkomsten overeengekomen vergoedingen;
- Uitvoeren van de interne controle gericht op getrouwheid en rechtmatigheid op financieel gebied, waarbij de nadruk ligt op 'inkoop en aanbestedingen', het betalingsverkeer en de volledigheid van huur- en erfpachtopbrengsten;
- Toetsen van bestuursvoorstellen op incidentele en/of structurele financiële consequenties;
- Het voeren van periodieke budgetgesprekken met budgethouders en projectleiders;
- opstellen van de planning & control producten, zoals begroting, najaarsrapportage en jaarstukken;
- Begeleiden van de werkzaamheden van de accountant (interim controle, subsidie-controles, jaarrekeningcontrole);
- Werkzaamheden in het kader van de vennootschapsbelastingplicht.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Financiën	Lasten	117.910	104.900	109.100	105.641	3.459 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(117.910)	(104.900)	(109.100)	(105.641)	3.459 V

Het budget accountantskosten is ten opzichte van de realisatie iets te hoog begroot.

Kredieten

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2016	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Realisatie t/m 2017	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
Werkbudget Groenalliantie	2018	20.000	0	10.000	0	0	20.000	0%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		10.000	0	5.000	0	0	10.000	
- Dekking uit Investeringsreserve KW		10.000	0	5.000	0	0	10.000	
Evaluatie tripartiete overeenkomst	2018	30.000	0	0	0	0	30.000	0%
- Dekking uit Investeringsreserve GA		30.000	0	0	0	0	30.000	
Totaal programma 1		50.000	0	10.000	0	0	50.000	
- Dekking uit Investeringsreserve RP		10.000	0	5.000	0	0	10.000	
- Dekking uit Investeringsreserve KW		10.000	0	5.000	0	0	10.000	
- Dekking uit Investeringsreserve GA		30.000	0	0	0	0	30.000	

Toelichting:

Het betreft het jaarlijkse werkbudget voor de gebiedsadviescommissies Krimpenerwaard en Reeuwijkse Plassen e.o.. Hiervan hebben de commissies in 2017 geen gebruik gemaakt.

3.2 Programma 2: Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Wat hebben we bereikt?

De natuur- en recreatiegebieden vallend binnen de gemeenschappelijke regeling zijn onderhouden conform het principe 'schoon, heel en veilig' voor een optimaal gebruik door de bezoekers. Onder het beheer van de gebieden vallen tevens diverse exploitaties, die bijdragen aan de recreatieve kwaliteit. De bereikte resultaten en uitgevoerde activiteiten zijn hierna volgend toegelicht.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

Het beheer, onderhoud en de exploitatie van de gebieden is gerealiseerd door middel van de volgende producten:

1. Gebiedsbeheer
2. Economisch beheer
3. Regelgeving & handhaving
4. Communicatie

Ad.1 Gebiedsbeheer

Het product gebiedsbeheer betreft het doen onderhouden van de natuur- en recreatiegebieden en de daarbij behorende beheertaken. De basis voor de reguliere onderhoudswerkzaamheden is beschreven in het terreinbeheermodel (TBM). Dit model is opgebouwd uit doeltypen met specifieke recreatieve doelen en maatregelen gerelateerd aan marktconforme normprijzen per doeltypen. Continue evaluatie van de onderhoudswerkzaamheden draagt bij aan het voortdurend actualiseren van het terreinbeheermodel en het beheersbaar houden van zowel de te treffen onderhoudsmaatregelen als de kosten. Bij grote afwijkingen kan deze evaluatie leiden tot een voorstel tot begrotingsaanpassing.

Ten behoeve van de werkzaamheden voor het Groot Onderhoud wordt gebruik gemaakt van een jaarlijks geactualiseerde meerjarige onderhoudsprognose. Op basis hiervan wordt ter egalisatie van kosten een voorziening getroffen. Met behulp van het uitvoeren van diverse inspecties, wordt de staat van het beoogde groot onderhoud getoetst. De bevindingen uit deze voortdurende evaluatie worden verwerkt alvorens de werkzaamheden worden uitge

geplande uitgaven, de dotatie aan de voorziening Groot Onderhoud en de werkelijke kosten gemonitord. Elke vier jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is.

Het product gebiedsbeheer bestaat verder uit:

- Het inventariseren en selecteren van partijen die in staat zijn om (een deel van het) natuur-en recreatieschap te onderhouden (het samenstellen van de onderhoudsbestekken en het aanbestedingsproces). In het aanbestedingsproces wordt aandacht besteed aan mogelijke SROI-trajecten (*Social Return on Investment*);
- maken van afspraken met maatschappelijke partijen, vrijwilligers e.d..

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Gebiedsbeheer	Lasten	2.160.353	2.470.309	2.148.403	2.062.674	85.729 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(2.160.353)	(2.470.309)	(2.148.403)	(2.062.674)	85.729 V

Ten opzichte van het bij de najaarsnota bijgestelde budget op het product gebiedsbeheer is het budget in 2017 met € 85.729 onderschreden. Dit als gevolg van het doorschuiven de werkzaamheden voor de aanpak van de Essentaksterfte naar 2018.

Hieronder wordt per onderdeel een nadere toelichting gegeven. Zie ook de najaarsnota 2017.

Regulier Onderhoud

In 2016 zijn voor regulier onderhoud (2016-2018) twee driejarige bestekken aanbesteed. De inschrijfprijs op de bestekposten met betrekking tot het maaien van grasveld, het uitmaaien watergang en verwerken maaisel is fors lager dan de in de planning gehanteerde eenheidsprijs.

Dit heeft voor 2017 een incidenteel voordeel opgeleverd van circa € 200.000. Het is onvoorspelbaar of dit aanbestedingsvoordeel zich over twee jaar gaat herhalen. Daarom is in 2017 gebruik gemaakt van de contractuele mogelijkheid om beide bestekken met 2 jaar te verlengen.

In alle bosgebieden in het gebied van Groenalliantie is een inventarisatie van de essentaksterfte uitgevoerd om de mate van aantasting vast te stellen. Al in het voorjaar van 2017 zijn vanwege de veiligheid voor de recreanten een aantal dode essen verwijderd. Na een meer gedegen onderzoek waaronder een terreinbezoek van meerdere dagen waarbij alle bosvakken zijn bekeken en maatregelen t.b.v. de opstandkwaliteit zijn vastgelegd, is geconstateerd dat in het Loetbos de Essentaksterfte zorgt voor matige tot zware aantasting van het bosvak. Vanwege het feit dat zowel door de Essentaksterfte als door reguliere werkzaamheden kapwerkzaamheden uitgevoerd moeten worden en dit meer voorbereiding, communicatie en bovenal een droog seizoen vereist, is ervoor gekozen om deze werkzaamheden naar 2018 te tillen. Bij de bestemming van het jaarresultaat van 2017 wordt in ieder geval € 95.000 gestort in een bestemmingsreserve om in 2018 de essentaksterfte verder aan te pakken. Ook in volgende jaren zal geld nodig zijn voor het opnieuw planten van bos.

Er is input geleverd bij de uitwerking van projecten in het kader van het Programma Kwaliteitsimpuls Recreatiegebieden Krimpenerwaard. Het bestuur heeft in 2016 en 2017 bepaald welke projecten in de Kwaliteitsimpuls ten laste komen van de beheerbegroting. Hieraan wordt in 2018 uitvoering gegeven (in afstemming met de aanpak van de essentaksterfte). Er is in 2016 reeds € 115.800 gereserveerd voor de ingroeiregeling voor het beheer van nieuwe investeringen.

Enkele voorbeelden van de in 2017 uitgevoerde werkzaamheden:

Gebiedsdeel Reeuwijkse Plassen

- De reguliere onderhoudsbestekken van de Reeuwijkse Plassen zoals het hygiëne bestek en gras en water bestek zijn volgens afspraak uitgevoerd;
- De eikenprocessierups is ook in 2017 bestreden in de diverse deelgebieden. Ten opzichte van voorgaande jaren waren er minder meldingen van overlast;
- Het relatief nieuwe fietspad in de Oostpolder geeft evenals in 2016 problemen in verband met verzakking en wateroverlast. Zolang het een verzekeringskwestie is en over een eventueel herstel nog geen besluit is genomen, wordt het fietspad in de Oostpolder bij winterse of regenachtige omstandigheden afgesloten. Dit gebeurt in overleg met juridisch wegbeheerder Gouda. De geraamde kosten voor herstel zijn in dit jaarverslag als een risico geformuleerd.
- In meerdere gebieden zijn er essen die langs de paden stonden verwijderd in verband met het risico van vallende takken. In 2017 heeft het bestuur voor de aanpak van de essentaksterfte in alle beheergebieden een beleidsmatige aanpak geformuleerd, waarbij is aangehaakt op de landelijke aanpak van Staatsbeheer. In 2017 is een gedegen onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de bosopstanden in relatie tot de essentaksterfte. In 2018 zullen voorgestelde maatregelen worden uitgevoerd.
- Met de Vrienden van de Goudsehout en in het Platform Gouwebos is jaarrond periodiek gesproken over de uit te voeren (onderhouds)werkzaamheden;
- Er is input geleverd bij de uitwerking van de projecten in het kader van het Programma Kwaliteitsimpuls Recreatiegebieden Reeuwijkse Plassen e.o..

Gebiedsdeel Krimpenerwaard

- Voor het wandelroutenetwerk is met vrijwilligers een inspectieronde uitgevoerd en zijn vervolgens de noodzakelijke herstelwerkzaamheden uitgevoerd. Ook is het kanoroutenetwerk geïnspecteerd, en zijn de gebreken hersteld.
- In het Loetbos is er in 2017 tweemaal een vrijwilligersdag georganiseerd met de Lionsclub;
- In meerdere gebieden zijn er essen die langs de paden stonden verwijderd in verband met het risico van vallende takken. In 2017 heeft het bestuur voor de aanpak van de essentaksterfte in alle beheergebieden een beleidsmatige aanpak geformuleerd, waarbij is aangehaakt op de landelijke aanpak van Staatsbeheer. In 2017 is een gedegen onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de bosopstanden in relatie tot de essentaksterfte. In 2018 zullen voorgestelde maatregelen worden uitgevoerd.
- Er is in samenwerking met de natuur en vogelwerkgroep bestendig beheer uitgevoerd t.b.v. het in stand houden van de krabbenscheer, waterviolier en de bijzondere libelle soorten.
- Het onderhoudswerk in de Idylle is ook dit seizoen met een grote groep vrijwilligers uitgevoerd.
- Evenals in voorgaande jaren ontvingen alle 53 vrijwilligers, die zich minimaal 5 dagdelen in 2017 hebben ingezet binnen de GA, als dank eind december een leuk mandje met streekproducten.

Groot Onderhoud

De dotatie bedraagt in 2017 € 868.609. De lasten 2017 van Groot Onderhoud betreffen € 301.455 en zijn verantwoord op de Voorziening Groot Onderhoud. Zie hiervoor ook de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen. Groot Onderhoud aan bruggen en steigers wordt in januari 2018 aanbesteed. In het 2^e kwartaal is de oplevering. Groot Onderhoud aan de halfverharding is eind 2017 in uitvoering gegaan. Mede door het slechte weer is de oplevering nog in januari 2018

voorzien. Het Groot Onderhoud aan het asfalt is aanbesteed. , De uitvoering zal in februari 2018 plaatsvinden.

Overig

Het budget t.b.v. gas, elektra en water is met € 1.000 overschreden.

Ad.2 Economisch beheer

Beheer exploitaties

Het beheer van exploitaties heeft betrekking op het aangaan van overeenkomsten met derden gericht op de exploitatie en/of het gebruik van schapsgronden en -opstallen (passend binnen de huidige ambities van het natuur- en recreatieschap), alsmede het actief administratief, financieel, juridisch en relationeel beheren van deze overeenkomsten.

Het resultaat is het vastleggen en actief beheren van 58 privaatrechtelijke contracten (14 erfpachtaktes, 17 huurcontracten, 6 opstalrechten, 8 bruikleenovereenkomsten, 9 jacht- en visrechten en 4 overige).

Van de bestaande contracten is voortdurend gemonitord of het gebruik nog in overeenstemming was met de vastgelegde afspraken. Eventuele wijzigingen daarin (al dan niet op verzoek) zijn actief verwerkt. De contractueel afgesproken financiële tegenprestatie is geactualiseerd en er is zorg gedragen voor de inning hiervan.

Er zijn twee huurcontracten gesloten en er zijn twee opstalrechten gevestigd.

Eind 2017 is een geactualiseerde grondprijnsbrief opgesteld waarin de gestelde kaders uit het grondbeleid zijn uitgewerkt.

Beheer grondposities

Het beheer van grondposities betrof het actief beheer van de grondpositie (gronden en opstallen binnen het werkingsgebied), zodanig dat dit bijdroeg aan de lange termijn strategie van Groenalliantie. Het resultaat hiervan is dat voldaan is aan de rechten en plichten die het bezit van grond met zich meebrengt. Hieronder viel ook het afstoten van posities die geen recreatief belang dienen, alsmede het verwerven van gronden die van belang kunnen zijn voor toekomstige ontwikkelingen van het natuur- en recreatieschap.

In 2017 is onderhandeld over de aan- en verkoop van een aantal kleine percelen grond, waarvan één akte is gepasseerd in 2017 en een aantal in 2018 zal plaatsvinden. Tevens is eind 2017 op diverse plekken binnen het werkingsgebied ruim 33 ha grond in eigendom verkregen van de Provincie Zuid-Holland, als gevolg van de uittredingsovereenkomst.

Recreatiepark Reeuwijkse Hout

Na de succesvolle verkoop en realisatie van de eerste fase van het recreatiepark Reeuwijkse Plassen is Green Real Estate in het derde kwartaal 2017 gestart met de verkoop van de tweede en derde fase vakantiewoningen. Green Real Estate heeft aanspraak gemaakt op de contractuele mogelijkheden om de canon betaling voor de derde fase uit te stellen en dus te verlagen. Hier was in de prognose al rekening mee gehouden.

Met Green Real Estate vindt voorts afstemming plaats over aanvullende maatregelen ten laste van de Kwaliteitsimpuls die ten goede komen aan de recreatieve belevings- en benuttingswaarde van de Reeuwijkse Hout. Eén van de aandachtspunten daarbij is het waar mogelijk doen van ingrepen in de beplanting langs de snelweg ter vermindering van het snelweglawaai.

In juli 2017 is ter uitvoering van de eerder overeengekomen afspraken 4.200 m² grond (2 kavels van ieder 2.100 m²) voor de realisatie van particuliere woningbouwontwikkeling verkocht en geleverd aan Green Real Estate B.V.. De opbrengsten bedragen in totaal € 900.000,-. Omdat eerder al € 90.000,- werd aanbetaald, is in juli 2017 nog € 810.000,- ontvangen.

Hockeyvelden

Eind 2015 heeft Hockeyclub Reeuwijk-Bodegraven ("HCRB") aangegeven haar sportcomplex op de Reeuwijkse Hout uit te willen breiden van 2 naar 3 velden. De hockeyclub huurt het terrein van gemeente Bodegraven-Reeuwijk, die de kavel in erfpacht heeft van de Groenalliantie. In 2016 heeft Groenalliantie diverse malen overlegd met de gemeente over de beoogde uitbreiding en de actualisatie van het bestemmingsplan. In de eerste helft van 2016 heeft het Dagelijks Bestuur procesafspraken vastgesteld tussen Groenalliantie, Gemeente en HCRB. In lijn met dit besluit zijn diverse stakeholders in het gebied door de Groenalliantie geconsulteerd over de beoogde uitbreiding. De reacties van deze consultatie zijn gedeeld met de Gemeente als input voor de businesscase van Gemeente en HCRB. Genoemde businesscase is in voorbereiding en nog niet voorgelegd aan de Groenalliantie. Na ontvangst toetst Staasbosbeheer het plan op haalbaarheid, o.a. in verband met de benodigde aanpassing van de erfpachtovereenkomst, en bereid zij de besluitvorming in het Dagelijks Bestuur voor. De gemeente zal binnenkort een overleg plannen tussen gemeente, hockeyclub en Groenalliantie.

Wilhelminakade 88

De bewoner van dit pand, in vol eigendom van Groenalliantie, is het najaar 2017 overleden. Inmiddels is het pand door de erfgenamen leeg gehaald, oplevering vindt één dezer dagen plaats. Het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur hebben op 7 december 2017 besloten om het object te verkopen. Hiervoor zal opdracht aan een verkoopmakelaar worden gegeven.

Begin 2016 is de golfbaan Crimpenerhout overgenomen door een nieuwe ondernemer. De financiële effecten van deze contractovername zijn aan de batenzijde verwerkt in het resultaat. De marktconforme verlaging van de canon is voor vijf jaar gedekt door een vrijval vanuit de investeringsreserve Krimpenerwaard. Hoewel het een negatieve bijstelling betreft, borgen deze maatregelen de continuïteit van het bedrijf en daarmee opbrengsten voor de Groenalliantie in de toekomst. Over vier jaar vindt voor deze exploitatie opnieuw een taxatie plaats.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Economisch beheer	Lasten	148.587	109.700	109.700	81.284	28.416 V
	Baten	326.978	264.300	389.155	395.878	6.723 V
Saldo		178.391	154.600	279.455	314.594	35.139 V

Lasten

Met name de belastinguitgaven en de kosten van extern onderzoek en advies zijn lager dan begroot. Bij de herijking van de begroting worden onderstaande budgetten opnieuw bekeken. In onderstaande tabel is per post te zien wat de afzonderlijke voor- en nadelen waren.

specificatie economisch beheer lasten	Begroting na wijziging	Rekening 2017	Resultaat
Dienstverlening SBB	23.100	23.100	-
Belastingen	61.000	38.661	22.339 V
Verzekeringen	6.700	11.829	5.129 N
Extern onderzoek en advies	10.000	176	9.824 V
Bijdragen aan derden	7.500	7.390	110 V
Overig	1.400	128	1.272 V
Saldo diverse lasten	(109.700)	(81.284)	28.416 V

Baten

specificatie economisch beheer baten	Begroting na wijziging	Rekening 2017	Resultaat
Exploitatiebaten vergunningen en leges	389.155	391.630	2.475 V
		4.248	4.248 V
Saldo diverse baten	(389.155)	(395.878)	6.723 V

Ad.3 Regelgeving & handhaving

Regelgeving & handhaving bestaat uit de volgende onderdelen:

- Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen;
- Toezicht en handhaving.

Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

De gebieden van de Groenalliantie kunnen gebruikt worden voor recreatie door individuen en door groepen. Voor beide vormen van gebruik geldt dat niet alles altijd mag en kan. Wanneer een gebruiker of organisatie een bepaalde activiteit wil uitvoeren binnen het beheergebied van de Groenalliantie, vraagt hij hiervoor een toestemming aan bij Staatsbosbeheer. Hierbij vindt toetsing plaats aan de doelstellingen in de gemeenschappelijke regeling en aan de belangen van de openbare orde en veiligheid (in samenwerking met de betreffende gemeente). Toestemmingen worden vanuit de eigenstandige privaatrechtelijke bevoegdheid van de Groenalliantie verstrekt.

Toezicht en Handhaving

Toezicht en Handhaving (T&H) bestaat uit de onderdelen gastheerschap, daadwerkelijke handhaving en de regierol bij samenwerking. De invulling van de drie onderdelen leidt tot een compleet palet van activiteiten op de doelstelling schoon, heel en veilig in een gebied. Dit palet wordt ingevuld op basis van de aard en het gebruik van het gebied.

Basisuitgangspunten voor de inzet van T&H zijn:

- De veiligheid van de gebruikers van de gebieden zo goed mogelijk waarborgen;
- De eigendommen van het schap heel houden.

Indien de keuze wordt gemaakt om geen financiering beschikbaar te stellen voor het gehele palet vindt primair inzet op daadwerkelijke handhaving plaats. Hiermee wordt prioriteit gegeven aan de veiligheid van de recreant en worden andere zaken alleen aangepakt als de beschikbare middelen niet volledig aan handhaving besteed moeten worden. In 2017 werd invulling gegeven aan het volledige palet.

Naast de reguliere aandachtspunten is er in 2017 in het kader van toezicht en handhaving extra aandacht besteed aan de volgende zaken:

- Reeuwijkse Hout:

Parkeerproblematiek

Er is een toenemend parkeerprobleem met vrachtwagens. Dit is het gevolg van een steeds drukker wordende A12 en de schaarste aan parkeerplekken voor vrachtwagens bij o.a. benzinestations. Ook de overslag van goederen op het parkeerterrein neemt toe. Dit is een ongewenste ontwikkeling. Er is verbaliserend opgetreden door Staatsbosbeheer en de gemeentelijke BOA's, maar dit heeft niet geresulteerd in het verhelpen van het probleem. Conclusie is dat bovenstaande problematiek op de Reeuwijkse Hout een integrale oplossing vergt, waarbij diverse partijen worden betrokken. Hieraan wordt in 2018 gewerkt samen met Staatsbosbeheer namens Groenalliantie en de gemeente Bodegraven-Reeuwijk.

Daarnaast is geconstateerd dat bezoekers van het restaurant hun voertuigen regelmatig in de groenstrook parkeren. Er wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn om fysieke belemmeringen te plaatsen, zoals boomstammen, biggenruggetjes of paaltjes. Maatregelen volgen in 2018.

Rijscholen

Rijscholen die gebruik maken van het parkeerterrein als oefenruimte zijn aangesproken en erop geattendeerd dat zij toestemming moeten vragen voor hun activiteiten.

- Alle beheergebieden:

Hondenuitlaatservices

Het uitlaten van meerdere honden tegelijkertijd leidt in toenemende mate tot verstorend van aanwezige natuurwaarden en overlast voor andere recreanten. Het bestuur heeft eind december besloten samen met de deelnemende gemeenten een gemeenschappelijke verordening op te stellen om eenduidig en handhaafbaar op te kunnen treden tegen hondenuitlast in de terreinen van Groenalliantie. De verordening wordt momenteel ontwikkeld en zal in 2018 in ontwerp aan het bestuur en de gemeenten worden voorgelegd.

Daarnaast is onderzocht in welke beheergebieden (gesloten) terreinen kunnen worden aangemerkt voor loslopende honden/hondenuitlastgebied. In 2018 zal in overleg met de hondenuitlaatservices en de gemeenten een zonering worden opgesteld en de criteria voor een vergunningensysteem worden opgesteld.

- Krimpenerwaard:

Diefstal verkeersborden

De politie in Bergambacht heeft in samenwerking met de handhaver in het najaar van 2017 naar aanleiding van de aangifte van diefstal van verkeersborden extra gesurveilleerd in het gebied. Ook is er nauw samengewerkt met de handhaver van het Zuid-Hollands Landschap, zodat er op verschillende tijden en dagen gehandhaafd kon worden.

Vindbaarheid personen in de gebieden

Ten behoeve van het verbeteren van de veiligheid van personen, is in 2017 besloten tot aansluiting bij de maatregelen van de Veiligheidsregio. Hierbij wordt uitgegaan van het gebruik van mobiele telefoons, communicatie via de website en via informatieborden. Daarnaast worden de wandel- en fietspaden die deel uitmaken van de formele netwerken van de Groenalliantie opgenomen in het GPS-systeem. Op de informatieborden en bij de ingang van het gebied zijn informatiestickers van de Veiligheidsregio geplakt. Daarnaast is de informatie op de website van Groenalliantie geplaatst.

- Overig:

In de zomerperiode was het extra druk met recreanten in de gebieden. In deze periode vonden er in de avond nog allerlei vormen van recreatief gebruik plaats, zoals (water)sporten, barbecueën of wandelen / fietsen en genieten van het gebied.. Daarnaast zorgde de drukte voor meer afval en meer parkeerproblemen. Vanwege de toegenomen drukte zijn er in de zomermaanden in de gebieden extra uren voor handhaving ingezet.

In de winterperiode was het recreatieve gebruik in de donkere uren minimaal. Het was dan alleen druk bij de exploitaties die jaarrond bezoekers trekken. Hierdoor was ook de sociale controle in de gebieden nagenoeg nihil, waardoor vernielingen, dumpingen en andere vormen van ongewenst gebruik (auto's in terreinen) weer de aandacht vragen. De focus is dan meer gericht op het heel houden van de gebieden.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Regelgeving en Handhaving	Lasten	142.600	142.600	142.600	142.600	-
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(142.600)	(142.600)	(142.600)	(142.600)	-

De werkelijke lasten zijn conform de begroting en betreffen de doorberekende lasten dienstverlening SBB.

Ad.4 Communicatie

Voor de positionering van de beheergebieden van Groenalliantie is een veelheid aan communicatie-instrumenten ingezet. Voorbeelden hiervan zijn digitale media, foldermateriaal, advertenties en excursies. Daarnaast is het communicatiebudget aangewend voor communicatieadvies en ondersteuning van beheer- en ontwikkelprojecten richting verschillende doelgroepen, m.n. in het kader van het programma Kwaliteitsimpuls Krimpenerwaard/Reeuwijkse Plassen e.o. Zo is er communicatiemateriaal ontwikkeld voor de raadsinformatiebijeenkomst op 13 februari 2017, een halfjaaroverzicht samengesteld en is er voor het afscheid van bestuurders een herinneringsboek ontwikkeld. Vanaf 1 januari 2017 zijn ook de communicatiekanalen van Staatsbosbeheer benut, zoals de landelijke digitale nieuwsbrief, het blad "Naar Buiten" en het boswachtersblog. Met het benutten van deze kanalen ontstaat er een groot (landelijk) bereik. Om de omgeving goed te kunnen informeren over de ontwikkelingen van de kwaliteitsimpuls is een overzichtelijke projectwebsite ontwikkeld (kwaliteitsimpulsgroenalliantie.nl). Bij de ontwikkelingen en realisatie van de website heeft Staatsbosbeheer landelijke expertise ingezet. Alle communicatiewerkzaamheden zijn conform planning uitgevoerd. Het budget is grotendeels benut.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Communicatie	Lasten	84.947	85.500	85.500	79.671	5.829 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(84.947)	(85.500)	(85.500)	(79.671)	5.829 V

Diverse lasten en baten

Diverse lasten en baten	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Diverse lasten	22.778	-	-	12.261	12.261 N
Diverse baten	98.250	848.110	863.492	897.065	33.573 V
Saldo	75.472	848.110	863.492	884.804	21.312 V

Onder het product "Diverse lasten en baten" worden lasten en baten opgenomen die niet op 2017 betrekking hebben (bv afrekeningen uit 2016) en posten die niet tot de reguliere exploitatie of kredieten behoren.

Diverse lasten

De diverse lasten betreffen de controlekosten t.b.v. de subsidieafrekening van het wandelknooppuntensysteem € 2.750 en de verrekening van de in 2016 doorberekende kosten aanleg nutsvoorziening € 9.861.

Diverse baten

De diverse baten zijn in 2017 € 33.573 hoger dan begroot (voordelig). Dit betreft met name een afwikkeling van de subsidie natuurbeheer 2016 € 9.715 en de verrekening van doorbelaste kosten in 2016. In onderstaande tabel is in meer detail per post te zien wat de afzonderlijke baten (voordelen) waren.

specificatie diverse baten	Begroting na wijziging	Rekening 2017	Resultaat
Conform begroting	863.492	863.492	-
SNL subsidie 2016		9.715	9.715 V
Verrekening doorbelasting Green		11.556	11.556 V
Ten onrechte opgenomen lasten 2016		8.442	8.442 V
Vrijval ivm subsidiecontrole Wandelroute Gouwe Wiericke		2.750	2.750 V
Overige posten		1.110	1.110 V
Saldo diverse baten	863.492	897.065	33.573 V

Kredieten

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2016	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Realisatie t/m 2017	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
Bijdrage website promotie Groene hart	2018	30.000	4.468	4.000	3.934	8.402	21.598	28%
- Dekking uit Investeringsreserve KW		30.000	4.468	4.000	3.934	8.402	21.598	
Opknappen Daghaven Twaalfmorgen	2017	25.000	13.795	11.205	0	13.795	11.205	55%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		25.000	13.795	11.205	0	13.795	11.205	
Realisatie toegangsbrug verbinding voorterrein Parq Green	2017	131.500	104.350	13.035	13.035	117.385	14.115	89%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		131.500	104.350	13.035	13.035	117.385	14.115	
Bijdrage Herstel Essenkade Heemtuin Goudse Hout	2017	12.039	0	9.550	9.550	9.550	2.489	79%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		12.039	0	9.550	9.550	9.550	2.489	
Totaal programma		198.539	122.613	37.794	26.519	149.132	49.407	
- Dekking uit Investeringsreserve RP		168.539	118.145	33.790	22.585	140.730	27.809	
- Dekking uit Investeringsreserve KW		30.000	4.468	4.000	3.934	8.402	21.598	

Toelichting:

Bijdrage website promotie Groene Hart

Het betreft de bijdrage voor Groene Hart promotie in en met betrekking tot het werkgebied Krimpenerwaard en haar beheergebieden.

De feitelijke kosten vallen jaarlijks veel lager uit dan geraamd. Op verzoek van beide gemeenten in de Krimpenerwaard wordt de sluitdatum van dit krediet daarom in ieder geval verlengd tot eind 2018.

Opknappen daghaven Twaalfmorgen

Begin 2017 is na overeenstemming met de projectverantwoordelijke Stichting Veen gestart met de modernisering van de daghaven Twaalfmorgen. De modernisering van de daghaven is inmiddels afgerond. In oktober 2017 is de vernieuwde daghaven feestelijk geopend.

Realisatie toegangsbrug verbinding voorterrein Parq Green

Met het verwijderen van de oude ophaalbrug is de realisatie van de nieuwe toegangsbrug naar het nieuwe recreatiepark in de Reeuwijkse Hout afgerond en kan het krediet worden afgesloten.

Bijdrage herstel Essenkade Heemtuin Goudse Hout

De bijdrage aan de Heemtuin in de Goudse Hout is aan het begin van het jaar overgemaakt. Het krediet kan worden afgesloten.

Mutaties in reserves

Toevoegingen aan reserves	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
- Investeringsreserve RP Conform begroting		835.000	835.000	835.000	0
Totaal	0	835.000	835.000	835.000	0

De toevoeging aan de reserves betreft de ontvangst van de levering woonkavel € 810.000 aan Green en de vrijval van de afkoopsom kavel Green € 25.000.

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
- Dekking uit Investeringsreserve GA Communicatie Groenalliantie branding	2.851	3.650			0
- Dekking uit Investeringsreserve RP Opknappen Daghaven Twaalfmorgen	3.460	5.000	11.205	0	11.205
Realisatie toegangsbrug verbinding voorterrein Parq Green	104.350		13.035	13.035	0
Bijdrage herstel Essenkade Heemtuin			9.550	9.550	0
- Dekking uit Investeringsreserve KW Bijdrage website promotie Groene hart	4.468	15.000	4.000	3.934	66
Onttrekking i.v.m. Vermindering omzet Golfbaan Krimpen	18.982	18.982	18.982	18.982	0
- Dekking uit Algemene reserve GA Uitgesteld groot onderhoud	27.500				0
Totaal	161.611	42.632	56.772	45.501	11.271

De onttrekkingen aan de reserves betreffen de uitgaven op de kredieten € 45.501 conform de kredientabel.

3.3 Programma 3: Ontwikkeling

Wat hebben we bereikt?

Het bestuur is geadviseerd over de implementatie van mogelijke nieuwe ontwikkelingen die passen binnen de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling en die een recreatieve meerwaarde opleveren en/of de natuurwaarde versterken.

Het resultaat hiervan wordt hierna volgend toegelicht.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

Het bestuur is geadviseerd over in te nemen standpunten ten aanzien van initiatieven die de doelstelling van het schap raken. Zo is inspraak geleverd op 'ruimtelijke plannen' en initiatieven van derden. Hiervoor zijn de volgende producten geleverd:

- Planvorming & gebiedsontwikkeling;
- Marketing & productontwikkeling.

Ad.1 Planvorming & gebiedsontwikkeling

In overleg met alle betrokkenen wordt een gemeenschappelijk kader geboden op de gewenste ontwikkeling in het werkingsgebied van het schap, aansluitend op de ambitie van het bestuur, de vraag van de recreant (leefstijlen) en het aanbod (positionering van het specifieke gebied). Tevens worden alle voorbereidende en uitvoerende werkzaamheden gedaan die noodzakelijk zijn om

(een deel) van het gebied te (her)ontwikkelen conform de ambitie van het bestuur. Hiermee wordt samen met de omgeving van het schap ingespeeld op actuele trends en ontwikkelingen.

Planadviezen 2017

Het bestuur wordt inhoudelijk geadviseerd over in te nemen standpunten ten aanzien van structuur-, streek- en bestemmingsplannen en initiatieven van derden. In dit kader zijn de volgende handelingen verricht: Op initiatief van Bureau Mens & Groen en Streekadvies 't Laage Land is een projectvoorstel ingediend bij meerdere partijen in de Krimpenerwaard voor het ontwikkelen van vijf natuurstruinroutes. Het gaat om het ontwerpen van vier wandelroutes van 5 tot 20 kilometer en één langere meerdaagse wandelroute door de natuur- en recreatiegebieden van de Krimpenerwaard. De meerdaagse wandelroute gaat door het Loetbos. Het projectvoorstel is beoordeeld en er is een financiële bijdrage namens Groenalliantie toegezegd. Namens Groenalliantie is deelgenomen aan het Werkatelier Leefomgeving Zuid-Holland voor het Groene Hart. Met gemeente Waddinxveen zijn afspraken gemaakt over het overnemen van een overtollige uitkijktoren die in 2018 in de speelnatuurplek in het Gouwebos wordt geplaatst.

Gebiedsontwikkeling

Conform de planning in de begroting is in 2017 verder gewerkt aan de totstandkoming en uitvoering van de plannen voor de modernisering van de natuur- en recreatiegebieden van de Groenalliantie (fase 1). De in 2017 uitgevoerde projecten vinden hun basis in de vastgestelde Investeringsagenda Krimpenerwaard 2015-2020 en de Investeringsagenda Reeuwijkse Plassen e.o. 2016-2021. Voor beide deelgebieden zijn hierna de in 2017 uitgevoerde projecten beschreven.

Reeuwijkse Plassen e.o.

De volgende projectvoorstellen uit de Investeringsagenda Reeuwijkse Plassen e.o. (2016-2021) heeft het Algemeen Bestuur – gehoord het positieve advies van de gebiedsadviescommissie RP e.o. – vastgesteld:

- Verbeteren bosstructuur en graslanden en paden, herinrichting entreegebied en voorzieningen voor naaktrecreatie (Twaalfmorgen);
- Herontwikkeling parkeerplaats en omgeving Praathuis ('t Weegje/Oostpolder);
- Herontwikkeling entreegebied Goudse Houtsingel (Goudse Hout);
- Entreezone, parkeerplaats en avonturenroute (Reeuwijkse Hout);
- Vereenvoudigen, verfraaien bos en graslanden en herinrichten padenstructuur (Gouwebos).

Daarnaast zijn in 2017 twee zogenoemde Quick win-projecten uitgevoerd, te weten de uitbreiding van het hondenstrandje op de Reeuwijkse Hout, de plaatsing van een vogelkijkscherm in 't Weegje. De plaatsing van het informatiepaneel voor de Oostpolder is begin 2018 voorzien.

In juli 2017 zijn de ontwerpen vastgesteld voor het realiseren van speelnatuur in de Goudse Hout en het speeleiland in het Gouwebos. De aanbestedingsprocedure voor deze twee projecten is gestart in het 3e kwartaal 2017. Gunning van de werken en uitvoering is voorzien in 2018.

Krimpenerwaard

De op 8 december 2016 vastgestelde schetsontwerpen voor de Krimpenerhout en het Loetbos zijn in de eerste helft van 2017 uitgewerkt in een referentieontwerp ter voorbereiding op de aanbesteding. Het Dagelijks en Algemeen Bestuur hebben na een positief advies van de gebiedsadviescommissie Krimpenerwaard op 6 juli jl. met deze referentieontwerpen ingestemd.

De aanbestedingsprocedure is gestart in het 3e kwartaal 2017. Gunning van de werken is voorzien in het eerste kwartaal van 2018 en uitvoering is voorzien in 2018/2019.

Het betreft voor de Krimpenerhout en het Loetbos de volgende projecten.

- Het verbeteren van de waterkwaliteit van de Surfplas in de Krimpenerhout (samen met het Hoogheemraadschap voor Schieland en de Krimpenerwaard);
- Het verbeteren van de entrees van de gebieden;
- Het meer aantrekkelijk en toegankelijk maken van de gebieden, o.a. door het creëren van routes;
- Het toevoegen van recreatieve (speel)voorzieningen.

Mountainbikeroute Krimpenerwaard

De aanbesteding van de mountainbikeroute is halverwege het jaar aangehouden, omdat er in samenhang met de plannen voor de rutteroute, nog aanvullend onderzoek nodig was naar een aantal juridische, inhoudelijke en organisatorische aspecten. In overleg met de mountainbikeclub De Waardrenner heeft de uitkomst van dit onderzoek uit oogpunt van veiligheid geleid tot een aantal aanpassingen in het tracé. Het bestuur heeft voor de meerkosten extra krediet beschikbaar gesteld. Dit project wordt na (beheer)afspraken met gebiedspartners, aanbesteding en gunning (2018) naar verwachting in 2019 uitgevoerd.

Haalbaarheidsonderzoek rutterroutes

Het verkennende onderzoek naar rutterroutes is in 2016/2017 uitgevoerd in nauw overleg met gebiedspartners, waaronder ruiters, hippische ondernemers en de KNHS. Na zorgvuldige afweging van kansen, belemmeringen en belangen heeft dit in het vierde kwartaal 2017 tot het besluit geleid, dat Groenalliantie in haar recreatierreinen Loetbos en Krimpenerhout (en de verbindingen hiertussen) geen rutterroutes of rutterpaden zal aanleggen. In plaats hiervan zullen de gemeenten Krimpenerwaard en Krimpen aan den IJssel in overleg met de ruiters verduidelijken waar paardrijden en mennen in het buitengebied van de Krimpenerwaard is toegestaan en dit kenbaar maken. Er is eind 2017 een gezamenlijk persbericht uitgebracht, waarin Groenalliantie en de ruiters de uitkomst van het gesprek communiceren.

Speelpolder Tientuin

Het resterende krediet voor 2017 bleek na planuitwerking onvoldoende. Het bestuur heeft in juli 2017 extra budget beschikbaar gesteld. In de speelpolder Tientuin in Ouderkerk is begin oktober 2017 de kabelbaan geplaatst en feestelijk geopend.

De facebookpagina 'Speelpolders' zal na 2017 opgenomen worden in de reguliere communicatiekanalen van Groenalliantie.

Beeldtaal Groenalliantie (incl. staalkaart informatieborden)

Binnen de recreatiegebieden van Groenalliantie is extra aandacht voor informatievoorziening gewenst. Een betere zichtbaarheid voor de natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie vraagt om een eigen en heldere beeldtaal. Het gaat hierbij om welkomstborden, bewegwijzering in de gebieden en informatiepanelen. In 2017 zijn er vier thema's uitgewerkt voor de beeldtaal (in samenspraak met de gebiedsadviescommissies) en voorgelegd aan het bestuur. Het bestuur heeft in 2017 gekozen voor het zogenaamde thema 'robuust' (cortenstaal). Dit thema is uitgewerkt naar een staalkaart en zal in 2018 gebiedsgericht worden uitgewerkt voor alle beheergebieden van de Groenalliantie.

Reguleren hondenuitlaat-centrales

Het Dagelijks Bestuur heeft in 2017 procesafspraken gemaakt over hoe te komen tot een betere regulering van overlast door honden in de gebieden in 2018. De procesafspraken hebben onder meer betrekking op het opstellen van een gemeenschappelijke verordening waarin eenduidige regels worden opgenomen rondom het hondenbeleid, een vergunningensysteem rondom hondenuitlaatservices en Zoneringsplannen per recreatiegebied.

Wandel-, fiets- en kanoroutes

Het Dagelijks en Algemeen bestuur heeft op 6 juli jl. ingestemd met het voorstel van de gemeente Krimpenerwaard tot uitbreiding van het wandelroutenetwerk Krimpenerwaard en – na aanleg - het in beheer nemen van een nieuwe wandelbrug in gebied De Kwakels. De bijbehorende extra beheerlasten voor de uitbreiding van het wandelroutenetwerk à € 1.500,- per jaar (waarvan € 825,- voor de wandelbrug), zullen vanaf 1 januari 2018 ten laste worden gebracht van de post Regulier Beheer. De realisatie van de wegbewijzing en aanpassing van de informatiepanelen zal op verzoek van en op kosten van de gemeente Krimpenerwaard door Groenalliantie plaatsvinden. Het betreft een regionaal samenwerkingsproject uit het programma Recreatie Groene Hart.

Opknappen Daghaven Twaalfmorgen

De oevers van daghaven Twaalfmorgen zijn vernieuwd is samenwerking met Stichting VEEN en de haven heeft weer een mooie uitstraling. Ook het rond de haven aanwezige groen is gedund. Het werk is overeenkomstig de met Groenalliantie gesloten realisatieovereenkomst uitgevoerd. Het uitgevoerde werk is voor 50% gesubsidieerd door de provincie Zuid-Holland (gebiedsdeal Reeuwijkse Plassen, fase 2). De Groenalliantie beheert de opgeknapte haven.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Planvorming & gebiedsontwikkeling	Lasten	183.600	183.600	183.600	183.600	-
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(183.600)	(183.600)	(183.600)	(183.600)	-

De werkelijke lasten zijn conform de begroting en betreffen de doorberekende lasten dienstverlening G. Z-H.

Ad.2 Marketing & productontwikkeling

De inzet van uren zoals verantwoord onder dit sub product betreft de inbreng van expertise bij de vormgeving van strategische communicatie en de ontwikkeling van marketing- en communicatie-instrumenten.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Marketing & productontwikkeling	Lasten	15.000	15.000	15.000	15.000	-
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(15.000)	(15.000)	(15.000)	(15.000)	-

Branding beheergebieden

Voor de positionering van de beheergebieden van de Groenalliantie is een veelheid aan communicatie-instrumenten ingezet. Voorbeelden hiervan zijn digitale media, foldermateriaal, advertenties en excursies. Vanaf 1 januari 2017 zijn ook de in- en externe communicatiekanalen van Staatsbosbeheer benut, zoals de landelijke digitale nieuwsbrief, het blad "Naar Buiten" en het

boswachtersblog. Hierdoor is een groter bereik ontstaan. Daarnaast is het communicatiebudget aangewend voor communicatieadvies en ondersteuning van beheer- en ontwikkelprojecten, m.n. in het kader van het programma Kwaliteitsimpuls Krimpenerwaard/Reeuwijkse Plassen e.o. onder andere voor het ontwikkelen van een projectwebsite Kwaliteitsimpuls Groenalliantie. Ook is er communicatiemateriaal ontwikkeld voor de raadsinformatiebijeenkomst op 13 februari 2017 en is er voor het afscheid van verschillende bestuurders een herinneringsboek ontwikkeld. In de loop van 2017 is nagedacht over de mogelijkheden om de bekendheid van de recreatiegebieden in de omgeving te vergroten. Dit is een opgave die onder de vlag van de projecten in het kader van de Kwaliteitsimpuls Groenalliantie in 2018 nader wordt uitgewerkt.

Kredieten

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2016	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Realisatie t/m 2017	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
Uitvoeringsplan waterrecreatie	2017	80.000	69.568	1.998	1.998	71.566	8.434	89%
- Dekking uit Investeringsreserve KW		80.000	69.568	1.998	1.998	71.566	8.434	
Uitvoering kanorouten netwerk	2017	312.000	250.137	40.000	22.590	272.727	39.273	87%
- Dekking uit Investeringsreserve KW		312.000	250.137	40.000	22.590	272.727	39.273	
Bijdrage daghaven Twaalfmorgen	2017	40.000	0	40.000	15.000	15.000	25.000	38%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		40.000	0	40.000	15.000	15.000	25.000	
Investering Speelpolders	2017	67.000	29.023	37.977	25.836	54.859	12.141	82%
- Dekking uit Reserve kwaliteitsimpuls KW		67.000	29.023	32.977	25.836	54.859	12.141	
- Dekking uit Investeringsreserve RP		0	0	5.000	0	0	0	
Planuitwerking projecten Kwaliteitsimpuls KW fase 2	2017	241.000	180.931	60.069	24.163	205.094	35.906	85%
- Dekking uit Investeringsreserve KW		241.000	180.931	60.069	24.163	205.094	35.906	
Projectuitvoering Kwaliteitsimpuls KW fase Krimpenerhout	2020	1.484.570	0	410.376	155.054	155.054	1.329.516	10%
- Dekking uit Investeringsreserve KW		371.921	0	0	77.527	77.527	294.394	
- Dekking uit Reserve kwaliteitsimpuls KW		612.333	0	410.376	0	0	612.333	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		500.316	0	0	77.527	77.527	422.789	
Projectuitvoering Kwaliteitsimpuls KW fase 2 Loetbos*	2020	284.400	0	116.410	15.640	15.640	268.760	5%
- Dekking uit Investeringsreserve KW		142.200	0	58.205	7.820	7.820	134.380	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		142.200	0	58.205	7.820	7.820	134.380	
Uitvoeringsplan kwaliteitsimpuls RP	2020	150.000	133.194	16.806	16.806	150.000	0	100%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		150.000	133.194	16.806	16.806	150.000	0	
Wandelnetwerk Zuidplas	2020	99.040	808	60.000	14.463	15.271	83.769	15%
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		99.040	808	60.000	14.463	15.271	83.769	
Quick wins Kwaliteitsimpuls RP	2018	36.000	0	36.000	36.000	36.000	0	100%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		18.000	0	18.000	18.000	18.000	0	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		18.000	0	18.000	18.000	18.000	0	
Projecten kwaliteitsimpuls RP	2018	227.320	0	227.320	221.570	221.570	5.750	97%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		227.320	0	227.320	221.570	221.570	5.750	
Uitvoering projecten Kwaliteitsimpuls Reeuwijkse Plassen**	2018	761.280	0	0	170	170	761.110	0%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		761.280	0	0	170	170	761.110	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		0	0	0	0	0	0	
Quick Wins speelplaatsen Goudse Hout en Gouwebos	2018	225.050	0	0	510	510	224.540	0%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		225.050	0	0	510	510	224.540	
Haalbaarheid ruiterroutes KW	2018	25.000	0	25.000	11.900	11.900	13.100	48%
- Dekking uit Investeringsreserve KW		25.000	0	25.000	11.900	11.900	13.100	
Bijdrage ontwikkeling natuurstruיןwandelroutes	2018	4.500	0	4.500	0	0	4.500	0%
- Dekking uit Algemene Reserve GA		4.500	0	4.500	0	0	4.500	
Grondaankoop twee percelen Loetbos	2018	2.160	0	0	0	0	2.160	0%
- Dekking uit Investeringsreserve GA		2.160	0	0	0	0	2.160	
Beeldtaal kwaliteitsimpuls GA	2018	85.750	0	0	0	0	85.750	0%
- Dekking uit Investeringsreserve KW		40.000	0	0	0	0	40.000	
- Dekking uit Investeringsreserve RP		45.750	0	0	0	0	45.750	
Kwaliteitsimpuls GA fase 2 en 3	2018	680.000	0	0	0	0	680.000	0%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		680.000	0	0	0	0	680.000	
Totaal programma 3		4.805.070	664.661	1.076.456	561.700	1.228.361	3.577.709	
- Dekking uit Algemene Reserve GA		4.500	0	4.500	0	0	4.500	
- Dekking uit Investeringsreserve RP		2.147.400	133.194	307.126	272.056	405.250	1.742.150	
- Dekking uit Investeringsreserve KW		1.212.121	500.636	185.272	145.998	646.634	565.487	
- Dekking uit Reserve kwaliteitsimpuls KW		679.333	29.023	443.353	25.836	54.859	624.474	
- Dekking uit Investeringsreserve GA		2.160	0	0	0	0	2.160	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		759.556	808	136.205	117.810	118.618	640.938	

Uitvoeringsplan waterrecreatie

Het krediet is grotendeels benut en kan worden afgesloten. Er is extern onderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid van fluisterbootroutes in de Krimpenerwaard en de resultaten zijn aan het bestuur voorgelegd. Groenalliantie zal niet actief inzetten op het ontwikkelen van fluisterbootroutes in de Krimpenerwaard. Het Zuid Hollands Landschap ("ZHL") ontwikkelt reeds een fluisterbootroute op de Vlist.

Uitvoering kanorouten netwerk

In 2017 zijn de extra voorzieningen aangebracht en het project kan begin 2018 worden afgerond en afgesloten.

Bijdrage daghaven Twaalfmorgen

Stichting Veen heeft in de eerste helft van 2017 samen met co-financier en grondeigenaar/beheerder Groenalliantie uitvoering gegeven aan de renovatie van de daghaven Twaalfmorgen. Het uitgevoerde werk is voor 50% gesubsidieerd door de provincie Zuid-Holland (gebiedsdeal Reeuwijkse Plassen, fase 2). De Groenalliantie beheert de opgeknapte haven. In afwachting van de eindrekening, blijft het krediet in 2018 gehandhaafd.

Investerings speelolders Krimpenerwaard

Dit krediet is in 2016 bestemd voor het realiseren van een kabelbaan in speelolder Tientuin in Ouderkerk. Er is hiervoor in juli 2017 extra budget beschikbaar gesteld. De kabelbaan is in oktober 2017 geplaatst. De facebookpagina 'Speelolders' zal in 2018 worden opgenomen in de reguliere communicatiekanalen van Groenalliantie.

Planuitwerking projecten kwaliteitsimpuls KW

Het bestuur heeft in december 2016 ingestemd met de planuitwerkingen voor de Krimpenerhout, Loetbos en MTB-route. De bestuurlijk vastgestelde ontwerpen zijn in het eerste kwartaal van 2017 nader aangescherpt ten behoeve van de aanbesteding. In de tweede helft van 2017 zijn de plannen voor de MTB-route herzien omdat aanscherping noodzakelijk was op een aantal juridische, inhoudelijke en organisatorische aspecten mede in relatie tot het haalbaarheidsonderzoek rutterroutes.

Krediet verlengen tot 31-12-2018 voor nadere afstemming met gebiedspartners rondom de MTB-route en nadere aanscherping van het ontwerp.

Projectuitvoering Kwaliteitsimpuls KW Krimpenerhout

Het bestuurlijk vastgestelde ontwerp voor de Krimpenerhout (2016) is uitgewerkt in een referentieontwerp ter voorbereiding op de aanbesteding. De aanbestedingsprocedure is gestart 3e kwartaal 2017. Gunning van de werken is voorzien in 1e kwartaal 2018 en uitvoering in 2018/2019.

Projectuitvoering Kwaliteitsimpuls KW Loetbos

Het bestuurlijk vastgestelde ontwerp voor het Loetbos (2016) is uitgewerkt in een referentieontwerp ter voorbereiding op de aanbesteding. De aanbestedingsprocedure is gestart 3e kwartaal 2017. Gunning van de werken is voorzien in 1e kwartaal 2018 en uitvoering in 2018/2019.

Uitvoeringsplan kwaliteitsimpuls RP

In 2017 zijn de ontwerpen voor twee quick wins nader uitgewerkt: de natuurspeelplaatsen in de Goudse Hout en het Gouwebos. Ontwerpen zijn in 2017 bestuurlijk vastgesteld.

Wandelnetwerk Zuidplas

De voorbereiding en realisatie van het wandelnetwerk Zuidplas is aanbesteed. De engineering heeft plaatsgevonden in het najaar van 2017. De aanleg van het netwerk staat gepland voor het voorjaar van 2018. Dit is een samenwerkingsproject met het recreatieschap Rottemeren. Het verbindt het wandelnetwerk van beide schapsgebieden.

Quick wins Kwaliteitsimpuls Reeuwijkse Plassen

Dit krediet is aangewend voor de realisatie in 2017 van drie quick wins. De uitbreiding van het 'hondenstrandje Reeuwijkse Hout' en het 'vogelkijkscherm 't Weegje' zijn inmiddels gerealiseerd en in beheer genomen. Realisatie van het 'informatiepaneel Oostpolder' is voorzien in het 1^e kwartaal van 2018.

Projecten kwaliteitsimpuls Reeuwijkse Plassen

In 2017 zijn voor het gebiedsdeel Reeuwijkse Plassen in interactieve sessies ontwerpen ontwikkeld in het kader van de kwaliteitsimpuls RP. De volgende projectvoorstellen uit de investeringsagenda (2016-2021) zijn in 2017 door het bestuur vastgesteld:

- verbeteren bosstructuur en graslanden en paden, herinrichting entreegebied en voorzieningen voor naaktrecreatie (Twaalfmorgen)
- herontwikkeling parkeerplaats en omgeving Praathuis ('t Weegje/Oostpolder)
- herontwikkeling entreegebied Goudse Houtsingel (Goudse Hout)
- entreezone en parkeerplaats (Reeuwijkse Hout)
- avonturenroute Reeuwijkse Hout)
- vereenvoudigen, verfraaien bos en graslanden en herinrichten padenstructuur (Gouwebos)

Daarnaast is in opdracht van het bestuur gewerkt aan het ontwikkelen van een beeldtaal voor communicatie en informatievoorziening. Ook is gewerkt aan een betere regulering van de hondenuitlaat-centrales. Deze gebied overschrijdende projecten zijn in de tweede helft 2017 bestuurlijk vastgesteld.

Uitvoering projecten kwaliteitsimpuls Reeuwijkse Plassen

Na de bestuurlijke vaststelling van de investeringsvoorstellen Twaalfmorgen, 't Weegje/Oostpolder, Goudse Hout en Reeuwijkse Hout en Gouwebos (december 2017) zijn middelen voor uitvoering beschikbaar gesteld. Voorbereiding van de uitvoering en aanbesteding zijn voorzien in 2018. Uitvoering is voorzien in 2019.

Quick wins speelplaatsen Goudse Hout en Gouwebos

De bestuurlijk vastgestelde ontwerpen voor speelplaatsen in de Goudse Hout en het Gouwebos (april 2017) zijn uitgewerkt in een referentieontwerp ter voorbereiding op de aanbesteding. De aanbestedingsprocedure is gestart 3e kwartaal 2017. Gunning van de werken is voorzien in 1e kwartaal 2018 en uitvoering in 2018/2019.

Haalbaarheid ruiterroutes KW

Er is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar ruiterroutes in de Krimpenerwaard in nauw overleg met gebiedspartners (waaronder ruiters). Het onderzoek is in 2017 afgerond met het besluit dat er in de gebieden van de Krimpenerhout en Loetbos geen ruiterroutes worden aangelegd.

Bijdrage ontwikkeling natuurstruinwanderroutes

Bijdrage van de Groenalliantie aan een initiatief om in de Krimpenerwaard vijf natuurstruinwanderroutes te ontwikkelen.

Bebording gebieden Groenalliantie

In december 2017 heeft het bestuur de staalkaart voor nieuwe bebording in alle beheergebieden vastgesteld (thema 'robuust' / cortenstaal). De staalkaart wordt in 2018 gebiedsgericht uitgewerkt voor alle beheergebieden van de Groenalliantie.

Kwaliteitsimpuls GA, fase 2

In december 2017 heeft het bestuur middelen beschikbaar gesteld voor fase 2 van de kwaliteitsimpuls GA: het toevoegen van recreatieve voorzieningen. De planvorming zal in 2018 worden opgepakt. Voor de uitvoering van dit programma onderdeel komt in 2018 en 2019 cofinanciering beschikbaar (maximaal 50 %).

Mutaties in reserves (uitgaven op kredieten)

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
- Dekking uit Investeringsreserve RP					
Uitvoeringsplan kwaliteitsimpuls Reeuwijkse Plassen	133.194	150.000	16.806	16.806	0
Bijdrage Daghaven Twaalfmorgen			40.000	15.000	25.000
Programmeringsbudget Speelpolders			5.000	0	5.000
Quick Wins Kwaliteitsimpuls RP			18.000	18.000	0
Projecten Kwaliteitsimpuls RP			227.320	221.570	5.750
Quick Wins speelplaatsen Goudse Hout en Gouwebos				510	-510
Voorlopig Ontw. Hoofdentree t Weegje				170	-170
Stappenplan Ontw. Reeuwijkse Hout	4.125				0
- Dekking uit Investeringsreserve KW					
Uitvoeringsplan waterrecreatie	14.300		1.998	1.998	0
Uitvoering kanoroutenetwerk	76.326		40.000	22.590	17.410
Uitvoeringsplan Kwaliteitsimpuls Krimpenerwaard, fase 2	21.560				0
Planuitwerking uitvoeringsplan Kwaliteitsimpuls KW, fase 2	180.931	1.000	60.069	24.163	35.906
Projectuitvoering Kwaliteitsimpuls KW, fase 2	2.300	660.000	0	77.527	-77.527
Projectuitvoering Kwaliteitsimpuls KW fase 2 Loetbos			58.205	7.820	50.385
Haalbaarheid Ruiterroutes KW			25.000	11.900	13.100
- Dekking uit Reserve kwaliteitsimpuls Krimpenerwaard					
Speelpolders	29.023		32.977	25.836	7.141
Uitvoeringsplan Kwaliteitsimpuls Krimpenerwaard, fase 2	17.190				0
Projectuitvoering Kwaliteitsimpuls KW, fase 2		800.000	410.376	0	410.376
					0
- Dekking uit Algemene Reserve GA					
Bijdrage Struinwandelroutes RP			4.500	0	4.500
Totaal	478.949	1.611.000	940.251	443.890	496.361

De onttrekkingen aan de reserves betreffende de uitgaven op kredieten conform de kredietentabel.

3.4 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Lasten					
Deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-
Overige structurele lasten	-	5.400	5.400	-	5.400 V
Totaal lasten	-	5.400	5.400	-	5.400 V
Baten					
Deelnemersbijdrage	3.289.592	3.284.177	3.173.871	3.173.871	-
Totaal baten	3.289.592	3.284.177	3.173.871	3.173.871	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.289.592	3.278.777	3.168.471	3.173.871	5.400 V
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	637.500	637.500	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	637.500	637.500	-
Kredieten					
Lasten kredieten	-	-	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	3.289.592	3.278.777	3.805.971	3.811.371	5.400 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	320.991	184.560	1.169.697	1.169.697	-
Onttrekking reserves	-	-	-	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	(320.991)	(184.560)	(1.169.697)	(1.169.697)	-
Gerealiseerd resultaat	2.968.601	3.094.217	2.636.274	2.641.674	5.400 V

Toelichting:

Deelnemersbijdragen

Gebiedsdeel Krimpenerwaard

Verdeling deelnemersbijdrage	Aandeel in nadelig exploitatiesaldo	Percentage
provincie Zuid-Holland	1.267.003	65%
gemeente Krimpen a/d IJssel	428.832	22%
gemeente Krimpenerwaard	107.208	6%
kern Nederlek	146.193	8%
Totaal	1.949.236	

Gebiedsdeel Reeuwijkse Plassen e.o.

Verdeling deelnemersbijdrage	Aandeel in nadelig exploitatiesaldo	Inwoneraantallen per 1/1/2015
provincie Zuid-Holland	281.142	
gemeente Gouda	516.174	71.105
gemeente Bodegraven-Reeuwijk	241.067	33.208
gemeente Waddinxveen	186.252	25.657
Totaal	1.224.635	

De deelnemersbijdrage is conform de begroting 2017. De post onvoorzien van € 5.400 is in 2017 niet benut.

Diverse lasten en baten	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	637.500	637.500	-
Saldo	-	-	637.500	637.500	-

Mutaties in reserves

Toevoegingen aan reserves	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Algemene reserve					
Conform begroting		184.560	56.264	56.264	0
Storting Algemene Reserve: uittreedsom Alphen a/d Rijn			637.500	637.500	0
Resultaat najaarsnota	93.987		475.933	475.933	0
1ste begrotingswijziging	227.004				
Totaal	320.991	184.560	1.169.697	1.169.697	0

Conform de najaarsnota/begroting zijn de mutaties in de Algemene reserve doorgevoerd.

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's die zich in de praktijk voordoen op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd/ingekrompen moet worden.

Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Voor de waardering van de toereikendheid van het weerstandsvermogen wordt de volgende tabel gehanteerd.

Ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Risico's	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden* H / M / L	Impact (uitgaande van vier jaar)
1. Eindafrekening verstrekte subsidies	Bij de eindafrekening van een project worden door subsidiegever niet alle gemaakte kosten vergoed.	PM	M	PM
2. Invoering vennootschapsbelasting voor overheidsondernemingen (VPB) per 1 januari 2016	Verhoging incidentele en structurele lasten. Invoering VPB heffing	PM	L	PM
3. Fietspad Oostpolder Gouda	Verzekeraar beoordeelt schade aan het fietspad Oostpolder door wateroverlast en verzakkingen	€ 150.000 (+/-50%)	M	€ 75.000

4. Meerjarige dekking begroting na uittreding provincie Zuid-Holland	Financiering exploitatie tekort door uittreding provincie Zuid-Holland vanaf 2026 aanname 25% of meer.	€ 456.857	H	PM
5. economisch grondzaken	Incidenteel & structureel	PM	M	PM

* De financiële impact wordt berekend door bij een hoog risico 80%, bij een gemiddeld risico 50% en bij een laag risico 20% van het bedrag van de financiële omvang te nemen.

Zoals hiervoor aangegeven wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Na verwerking van het voordelige saldo van deze jaarrekening 2017 bedraagt de Algemene Reserve € 2.566.004. De gekwantificeerde risico's bedragen ca. € 75.000. De claims op de algemene reserve zijn € 1.384.500
De berekening van het weerstandsvermogen komt dan uit op een ratio van >2 met een bijbehorend waarderingscijfer A. Daarmee is de ratio van het Weerstandsvermogen uitstekend te noemen.

Risicoanalyse

Risico1: Subsidietoeekenningen en -afrekeningen

De Groenalliantie heeft enkele projecten lopen die deels gefinancierd worden door subsidiebijdragen. Subsidieverstrekkers letten bij de aanvraag, voortgangsrapportages en bij de definitieve afwikkeling scherp op de motivatie en inhoudelijke toelichtingen en onderbouwingen. Door onvoorziene omstandigheden kan het voorkomen dat het niet mogelijk is om binnen het gestelde budget te blijven of dat er niet subsidiabele kosten gemaakt moeten worden om het project toch uit te kunnen voeren. Het verkrijgen van subsidies en het naleven van subsidievoorwaarden (inhoudelijk, financieel en naleving van termijnen) geeft een risico. De omvang van de uitvoeringsplannen van de kwaliteitsimpuls wordt deels bepaald door de toekenning van subsidies. Het subsidierisico wordt als PM ingeschat

Risico 2: Invoering Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen

Met ingang van 1 januari 2016 is de Vpb-plicht voor overheidslichamen, waaronder gemeenschappelijke regelingen, ingevoerd. De vennootschapsbelastingrisico's zijn inmiddels in beeld gebracht. Daarbij is uitgegaan van de begroting 2015 en de realisatie 2016. Per activiteit of cluster van activiteiten is beoordeeld of met de uitvoering van de betreffende activiteit een onderneming in fiscaalrechtelijke zin wordt gedreven. Er is sprake van een fiscale onderneming indien aan elk van de volgende drie voorwaarden is voldaan:

1. Duurzame organisatie van kapitaal en arbeid;
2. Deelname aan het economisch verkeer;
3. Winstoogmerk en/of concurrentie.

Voor een aantal activiteiten, dat valt onder economisch beheer (huren en erfpacht) is waarschijnlijk geen sprake van een fiscale onderneming, omdat geen sprake is van deelname aan het economisch verkeer. Aan dit criterium is niet voldaan aangezien de activiteiten beperkt zijn tot 'normaal vermogensbeheer'. In dit geval kan worden gesteld dat sprake is van normaal vermogensbeheer, omdat er slechts beperkt arbeid wordt verricht en er geen causaal verband is tussen arbeid en rendement.

Voor de overige activiteiten is ook geen sprake is van een fiscale onderneming omdat geen sprake is van structurele vermogensoverschotten of wordt het standpunt ingenomen dat een vrijstelling kan worden toegepast, zodat geen vennootschapsbelasting is verschuldigd.

Aangezien het ingenomen standpunt van de Recreatieschappen (nog) niet is afgestemd met de Belastingdienst, blijft de vennootschapsbelasting een beperkt risico. Dit is echter niet te kwantificeren en wordt derhalve beschouwd als een PM-post.

Risico 3: Fietspad Oostpolder

Het risico heeft te maken met het zich voordoen van ernstige verzakkingen in het fietspad in de Oostpolder. Dit is op dit moment een nog een verzekeringskwestie. Zie de toelichting onder programma 2. De omvang van het risico is geschat op 50% van de te maken kosten bij herstel.

Risico 4: Meerjarige financiering na uittreding provincie Zuid-Holland

De komende 8 jaar zijn er voor de dekking van de exploitatie van Groenalliantie geen financiële zorgen te verwachten. De financiële continuïteit voor de exploitatie is t/m 2021 voor 100% en daarna t/m 2025 voor 90% geborgd. Vanaf 2022 moet het bestuur van Groenalliantie rekening houden met 10% kostenbesparing op de exploitatie. De periode na 2025 vraagt om meer keuzes en maatregelen. Het risico is hoog ingeschat en de aanname is dat er vanaf 2026 tenminste 25% minder structureel wordt ontvangen.

Risico 5. Economische grondzaken

Het algemeen risico als grondeigenaar is bodemverontreiniging. In een gebied als met name Krimpenerwaard kunnen milieuverontreinigingen aanwezig zijn die momenteel niet bij het schap bekend zijn en waarvan de veroorzaker na ontdekking niet kan worden aangesproken. In een aantal gevallen kan het schap echter wel verantwoordelijk gehouden worden voor de kosten van sanering. De kosten hiervoor zullen pas bekend worden wanneer een dergelijke milieuverontreiniging wordt aangetroffen. Wanneer er nieuwe ontwikkelingen komen voor bestaande gebieden, zal nagegaan moeten worden of er vervuiling is. Indien er sprake is van vervuiling zal eerst een saneringsplan moeten worden opgesteld.

In verband met de verkoop van de Wilhelminakade is Groenalliantie niet meer verantwoordelijk voor risico's op veiligheid, groot- en/of investeringsonderhoud aan het pand. Wel blijft zij verantwoordelijk voor het onderhoudsonderkomen aan de Loet in Lekkerkerk.

Kengetallen BBV

In het BBV (=financiële regelgeving voor gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen) staat dat er in de jaarstukken enkele kengetallen moeten worden opgenomen.

De kengetallen staan in onderstaande tabel.

Kengetallen	Rekening 2017
netto schuldquote	-170%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-170%
solvabiliteitsratio	70%
structurele exploitatieruimte	13%

Deze kengetallen geven enig inzicht in de financiële positie en de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de organisatie.

De netto schuldquote geeft een beeld van het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Bij de "netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen" worden ook de verstrekte leningen meegenomen. Een negatieve schuldquote geeft in feite aan dat er per saldo geen sprake is van een schuld.

De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van het schap. Dit geeft inzicht in de mate waarin het schap in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan of de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit wordt in het kengetal als percentage van de totale baten uitgedrukt. Dit kengetal zegt in feite iets over het structurele jaarrekeningsaldo, d.w.z. zonder alle incidentele baten en lasten.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Het goed onderhouden van de gebieden is een belangrijke taak voor het schap om duurzaam gebruik mogelijk te maken. Als basis voor het plannen van regulier- en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypes (bijvoorbeeld speel- en ligweide, strand of bos) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende onderhoudscycli en normkosten zijn bepaald. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt met de cycli en de normkosten de geplande uitgaven voor meerjarig duurzaam onderhoud.

De geplande uitgaven van groot onderhoud fluctueren van jaar tot jaar. Dit kan een direct en groot effect hebben op het jaarresultaat en daarmee op de jaarlijkse deelnemersbijdrage. Om dit ongewenste effect zoveel mogelijk te voorkomen heeft het schap ervoor gekozen om een egalisatievoorziening groot onderhoud in te stellen. Jaarlijks wordt een vastgestelde dotatie ten laste van de exploitatie gebracht en de werkelijke onderhoudslasten worden ten laste van de voorziening verantwoord.

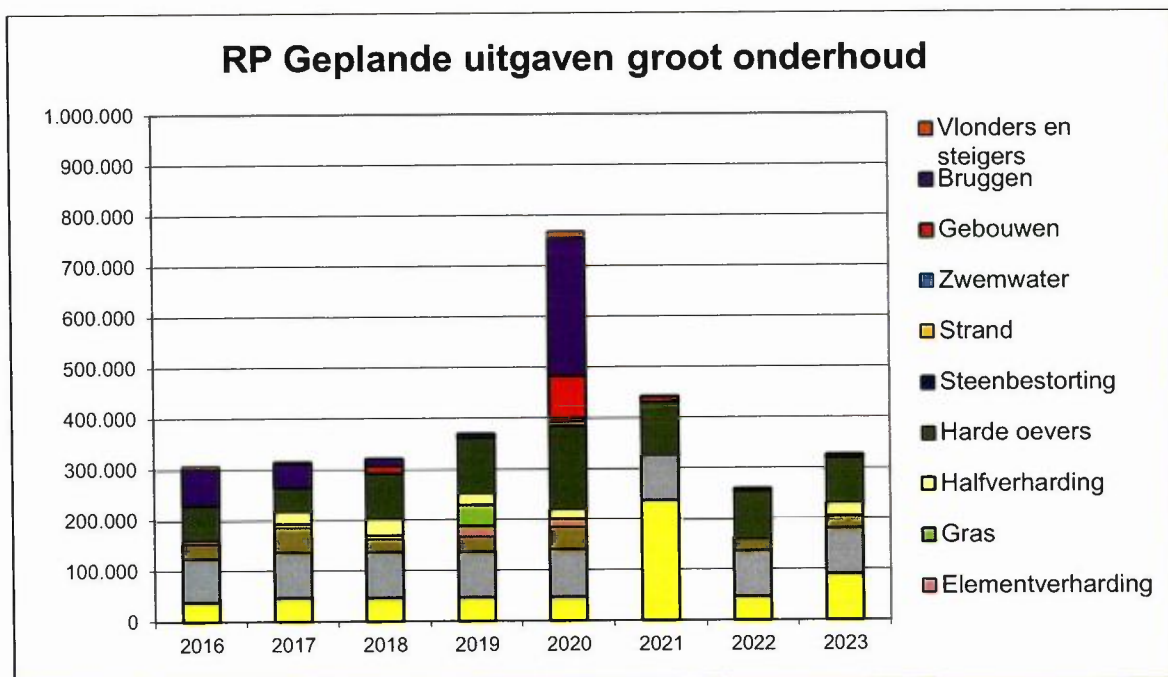
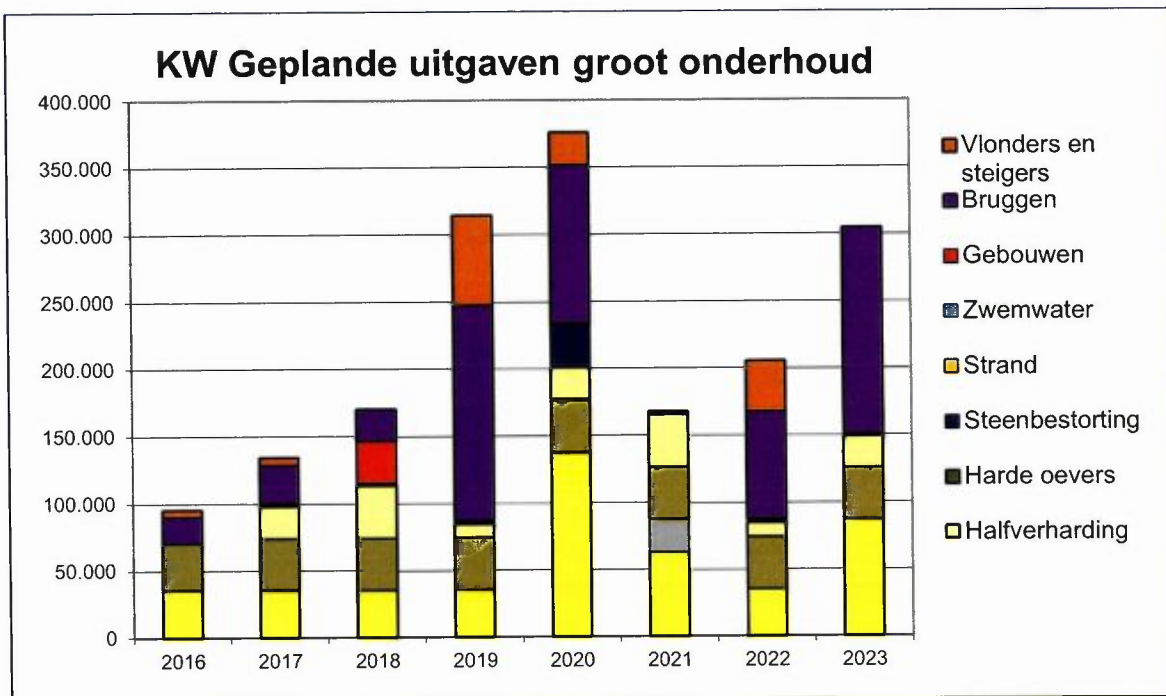
Jaarlijks worden de geplande uitgaven, de dotatie en de werkelijke kosten gemonitord. Elke vier jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is. In 2015 heeft voor het laatst een herijking van TBM plaatsgevonden die tot een nieuwe dotatie heeft geleid.

De onttrekking aan de voorziening Groot Onderhoud in 2017 bedraagt € 301.455. In 2017 zijn o.a. baggerwerkzaamheden en diverse asfaltwerkzaamheden uitgevoerd. Ook zijn halfverhardingspaden hersteld. Het geplande GO voor 2017 aan bruggen en steigers vindt in het 1e kwartaal van 2018 plaats.

Het meerjarenonderhoudsplan is gerelateerd aan het Terrein Beheer Model en de daarin opgenomen doeltypes. Sommige doeltypes kennen fluctuaties in de uitgaven en vragen een planning met een meerjarenperspectief. Deze doeltypes zijn ondergebracht in specifieke categorieën, zoals baggeren of asfalt. In onderstaande staafdiagrammen zijn de geplande uitgaven (alleen de materiële lasten) op de verschillende categorieën weergegeven.

De meerjarenplanning Groot Onderhoud laat voor de komende jaren (2017-2023) enkele grote pieken zien in de geplande uitgaven. Dit inzicht in de werkvoorraad stelt de organisatie in staat ruim op tijd op de benodigde capaciteit te sturen. Daarnaast zijn grote delen van dit werk uitbesteed aan derden en wordt goed gekeken of werkzaamheden kunnen worden gebundeld. Deze maatregelen minimaliseren de kans op capaciteitsproblemen.

STAND VOORZIENING	2017	2018	2019	2020	2021
Stand voorziening per 1/1	1.601.131	2.168.285	2.375.235	2.840.696	2.408.410
Dotatie	868.609	869.500	869.500	869.500	869.500
Onttrekking	301.455	662.550	404.039	1.301.786	806.437
Stand voorziening per 31/12	2.168.285	2.375.235	2.840.696	2.408.410	2.471.473

In 2017 zijn er in beide werkgebieden van Groenalliantie diverse groot onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

Reeuwijkse Plassen:

- Het EHBO op de Reeuwijkse Hout is geschilderd;
- De oeverbescherming van eilanden in 't Weegje zijn aangevuld met takkenbossen en opgebaggerd;
- In alle deelgebieden is er weer gefaseerd gebaggerd zodat de watergangen op keurdiepte blijven;
- Conform planning zijn een aantal paden met halfverharding en asfalt hersteld;
- Het geplande GO aan bruggen en steigers vind in het 1^e kwartaal van 2018 plaats.

Krimpenerwaard:

- Conform planning en bestek zijn de natuur- en recreatieterreinen beheerd en is het geplande baggerwerk uitgevoerd. Daarnaast zijn enkele watergangen in het kanoroutenetwerk op diepte gebracht;
- De bestekken ten aanzien van zaag- en snoeiwerk en kunstwerken zijn in overeenstemming met de planning uitgevoerd;
- Het geplande GO aan bruggen en steigers vind in het 1^e kwartaal van 2018 plaats;
- In de Krimpenerhout is medewerking verleend aan aanpassingen van elektra-leidingen en transformatorstation.

4.3 Financiering

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitgaande gelden < 1 jaar en de tegoeden/schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is bij ministeriele regeling vastgesteld op 8,5% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar.

Er is voldaan aan de kasgeldlimiet, aangezien er per saldo geen sprake is van een kortlopende schuld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende kalenderjaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's.

De renterisiconorm is voor de Groenalliantie niet van toepassing, aangezien er geen sprake is van opgenomen geldleningen.

Schatkistbankieren

Bij het schatkistbankieren wordt dagelijks het saldo bij een vastgesteld drempelbedrag overgeboekt op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Omgekeerd kan het saldo ook worden aangevuld ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Voor het schap zijn de benodigde overeenkomsten met het Rijk afgesloten. In 2017 is de drempel van € 250.000 niet overschreden. Zie verder het overzicht in de toelichting op de balans, onderdeel Schatkistbankieren.

4.4 Grondbeleid

Binnen het bestaande grondbeleid staan de volgende uitgangspunten centraal:

- Grond is een middel en geen doel;
- Bij en met de inzet van grond wordt financiële optimalisatie nagestreefd;
- Bij en met de inzet van grond wordt samenwerking met gebiedspartijen gezocht;
- Hoewel de Groenalliantie zelf geen grond- of opstalexploitaties voert, heeft zij in haar aanpak een actieve houding. Hierbij stuurt zij – in samenwerking met de andere gebiedspartijen – actief op programmering, kostenbeheersing en opbrengstoptimalisatie;
- De Groenalliantie werkt innovatief en extern gericht, zoekt naar nieuwe verbanden en geeft waar mogelijk ruimte aan nieuwe technologieën en duurzame toepassingen;
- De Groenalliantie zet in op risicomangement dat past bij het specifieke risicoprofiel. Daarbij geldt dat de Groenalliantie in beginsel niet risicodragend deelneemt in gebieds- en vastgoed)ontwikkelingen en niet zelf grond- of opstalexploitaties voert, en
- Bij de inzet van grond en vastgoed werkt het schap transparant en marktconform.

Naast de nota grondbeleid heeft het Dagelijks Bestuur voor de eerste maal een Grondprijnsbrief vastgesteld.

Financieel

Naast het algemene uitgangspunt van financiële optimalisatie is de inzet vooral gericht geweest op het behoud van het huidige niveau van inkomsten in de schapsbegroting. Er zijn thans geen signalen dat de financiële positie van op schapsgronden gevestigde ondernemingen onder druk staat.

Schapsspecifiek

In programma 2 van de jaarrekening wordt ingegaan op de specifieke grond- en vastgoedontwikkelingen in het schap en de daarbij gerealiseerde resultaten. Daarnaast wordt verwezen.

Grondpositie per 31 december 2017

Deze tabel betreft de grondpositie. Hierin zijn niet meegenomen de gronden die het schap op basis van persoonlijke overeenkomsten (o.a. huur) in gebruik en onderhoud heeft. Peildatum voor deze tabel is de kadastrale registratie per 31 december 2017.

Oppervlakte:	31-12-2016	2017	31-12-2017*	Toelichting mutatie:
Eigendom	744	+33,5	777,5	- Verkrijging eigendom: 33,09 ha. van Provincie Zuid-Holland - Afstoten eigendom: 0,01 ha. Verkoop aan mw. Stas; - Afstoten eigendom: 0,42 ha. verkoop aan Green.
Erfpacht	0,5	0	0,5	n.v.t.
Totaal	744,5ha	33,5 ha	778 ha	

* Oppervlakte in hectares, afgerond op halve hectares

4.5 Bedrijfsvoering

Met ingang van 1 januari 2017 heeft Groenalliantie voor de dienstverlening een samenwerkingsovereenkomst met Staatsbosbeheer afgesloten. De overeenkomst is voor twee jaar afgesloten, waarbij de dienstverlening, zoals tot voorheen uitgevoerd door G.Z-H, wordt gecontinueerd. Taken en personeel van de voormalige G.Z-H zijn per 1 januari 2017 overgenomen door Staatsbosbeheer. Er is conform de afspraken uit de samenwerkingsovereenkomst een evaluatie omtrent de dienstverlening uitgevoerd in november/december 2017. Het rapport is in januari 2018 opgeleverd. De resultaten van de evaluatie zijn besproken in de DB en AB vergaderingen van 25 januari 2018. Er is een principebesluit genomen over de continuering van de dienstverlening tot en met 2025 (inzet contractbesprekingen in de 2^e helft 2018).

De personele component van de dienstverlening door Staatsbosbeheer in 2017 blijkt uit de volgende tabel.

Productomschrijving	1. Bestuur	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	3. Ontwikkeling	Algemene dekkingsmiddelen	Totaal
Bestuursproducten	241.200				241.200
Juridische ondersteuning & advisering	8.800				8.800
Financiën	95.000				95.000
Gebiedsbeheer		547.400			547.400
Economisch beheer		23.100			23.100
Regelgeving & handhaving		142.600			142.600
Communicatie		45.000			45.000
Planvorming & gebiedsontwikkeling			198.600		198.600
Subtotaal	345.000	758.100	198.600	0	1.301.700
Dienstverlening in uitgaven voorziening					
Groot Onderhoud			114.560		114.560
Dienstverlening inzake kredieten			425.342		425.342
Totaal	345.000	758.100	738.502	0	1.841.602

JAARREKENING 2017

5.1 Balans per 31 december 2017

ACTIVA	31 december 2017	31 december 2016
Vaste activa		
Materiële vaste activa	1.469.849	1.533.539
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	1.469.849	1.533.539
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	9.954.954	7.213.475
Vorderingen op openbare lichamen	200.000	201.619
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < dan 1 jaar	9.752.734	6.996.382
Overige vorderingen	2.220	15.474
Liquide middelen	40.102	50.294
Banksaldi	40.102	50.294
Overlopende activa	102.003	49.389
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	102.003	49.389
Totaal	11.566.908	8.846.697

PASSIVA	31 december 2017	31 december 2016
Vaste passiva		
Eigen vermogen	8.106.736	6.412.159
Algemene reserve	2.419.225	943.178
Bestemmingsreserves	5.508.240	5.162.631
Gerealiseerde resultaat	179.271	306.350
Voorzieningen	2.299.270	1.739.393
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.168.285	1.601.131
Voorzieningen van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	130.985	138.262
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	26.000
Waarborgsommen	-	1.000
Vooruitontvangen afkoopsommen erfpacht	-	25.000
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	403.314	133.512
Overige schulden	403.314	133.512
Overlopende passiva	757.588	535.633
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	82.238	351.149
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	675.020	181.136
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	330	3.348
Totaal	11.566.908	8.846.697

5.2 Overzicht van baten en lasten 2017

Programma	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Lasten					
Programma 1. Bestuurlijke aangelegenheden	374.877	383.900	388.100	362.239	25.861 V
Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie	2.536.487	2.808.109	2.486.203	2.366.229	119.974 V
Programma 3. Ontwikkeling	198.600	198.600	198.600	198.600	-
Algemene dekkingsmiddelen	-	5.400	5.400	-	5.400 V
Totaal lasten	3.109.964	3.396.009	3.078.303	2.927.068	151.235 V
Baten					
Programma 1. Bestuurlijke aangelegenheden	-	-	-	-	-
Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie	326.978	264.300	389.155	395.878	6.723 V
Programma 3. Ontwikkeling	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	3.289.592	3.284.177	3.173.871	3.173.871	-
Totaal baten	3.616.570	3.548.477	3.563.026	3.569.749	6.723 V
Saldo gewone bedrijfsvoering	506.606	152.468	484.723	642.681	157.958 V
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	22.778	-	-	12.261	12.261 N
Diverse baten	98.250	848.110	1.500.992	1.534.565	33.573 V
Saldo diverse lasten en baten	75.472	848.110	1.500.992	1.522.304	21.312 V
Kredieten					
Lasten kredieten	785.710	1.709.368	1.124.246	588.219	536.027 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	64.569	-	136.205	117.810	18.396 N
Saldo kredieten	(721.142)	(1.709.368)	(988.041)	(470.410)	517.631 V
Totaal saldo van baten en lasten	(139.063)	(708.790)	997.674	1.694.576	696.902 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	320.991	1.019.560	2.004.697	2.004.697	-
Onttrekking reserves	766.404	1.728.350	1.007.023	489.392	517.631 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	445.413	708.790	(997.674)	(1.515.305)	517.631 N
Generaaliseerd resultaat	306.350	-	-	179.271	179.271 V

Het overzicht van lasten en baten is als volgt opgebouwd:

Reguliere lasten en baten bedrijfsvoering

Dit onderdeel betreft de exploitatielasten en -baten van de structurele activiteiten. Dit zijn de jaarlijks min of meer in dezelfde vorm terugkerende activiteiten. Op basis van deze informatie kunnen meerjarige trends en ontwikkelingen worden geschetst.

Diverse lasten en baten bedrijfsvoering

In tegenstelling tot de reguliere lasten en baten komen deze exploitatielasten en -baten slechts incidenteel voor door de aard hiervan en/of de oorzaak. Het gaat hierbij om o.a. de effecten van periodieke herzieningen van voorzieningen, de financiële consequenties van uitspraken op beroeps- en bezwaarschriften die niet voorzien kunnen worden en terugontvangen bedragen. Deze zaken, welke niet zijn begroot, worden separaat gepresenteerd om de vergelijkbaarheid over de jaren heen eenvoudiger te maken.

Kredieten

De kredieten hebben betrekking op uitgaven gerelateerd aan activiteiten die zorgen voor veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden, zoals investeringen met maatschappelijk nut in

de openbare ruimte. Deze uitgaven worden gedekt vanuit bijdragen derden (subsidies, bijdragen) en/of onttrekkingen aan de algemene of bestemmingsreserves.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Dit onderdeel omvat alle mutaties (stortingen en onttrekkingen) in de reserves.

5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften, die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) daarvoor geeft. Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva gepresenteerd in afgeronde bedragen van € 1.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Baten en lasten worden verantwoord tot hun brutobedrag.

Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de daarop verrichte lineaire afschrijvingen. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. De afschrijvingen geschieden op basis van de verkrijgings- of aanschaffingsprijs en de geschatte economische levensduur.

De volgende richtlijnen zijn grotendeels gehanteerd voor de afschrijvingstermijnen:

- gronden en terreinen	geen afschrijving
- bedrijfsgebouwen	35 jaar
- grond- weg- en waterbouwkundige werken	35 jaar
- machines, apparaten en installaties	10 jaar
- overige materiële vaste activa	30 jaar

Het BBV onderscheidt de navolgende investeringen:

- Investerings met economisch nut
- Investerings met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investerings met economisch nut

Investerings hebben een economisch nut wanneer ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Investerings met economisch nut boven € 25.000 worden geactiveerd.

Investerings met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden niet geactiveerd tenzij het Algemeen Bestuur van het schap in een specifiek geval besluit dit wel te doen, bijvoorbeeld wanneer vanuit financieel oogpunt belangrijke investerings in de openbare ruimte anders niet gedaan kunnen worden. Indien dergelijke investerings wel geactiveerd worden, zal dit specifiek in het bestuursbesluit worden opgenomen conform het vastgestelde beleid.

Indien investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd, vindt de afschrijving hiervan eveneens lineair plaats waarbij resultaatafhankelijke extra afschrijvingen zijn toegestaan mits de financiële positie dat toelaat. Eventuele extra afschrijvingen zullen in de begroting of via een separaat voorstel aan het bestuur ter goedkeuring worden voorgelegd.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

De vorderings worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

De banksaldi worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa (nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen) worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Dit betreft de Algemene Reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat.

Voorzienings

De onderhoudsegalisatievoorzienings zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren grootonderhoud aan de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

De voorzienings van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer, de netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva

Deze posten worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

5.4 Toelichting op de balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

Krimpenerwaard

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	Boekwaarde 1-1-2017	Investerings	Extra afschrijvingen	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2017
Gronden en Terreinen	641.624	0	0	0	0	0	641.624
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	391.397	0	0	50.494	0	0	340.903
	1.033.021	0	0	50.494	0	0	982.527

Reeuwijkse Plassen

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	Boekwaarde 1-1-2017	Investerings	Extra afschrijvingen	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2017
Gronden en Terreinen	372.969	0	0	0	0	0	372.969
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	127.549	0	0	13.196	0	0	114.353
	500.518	0	0	13.196	0	0	487.322

Van de gronden die in eigendom zijn van de Groenalliantie (totaal 744 hectaren) is 0,5 hectare uitgegeven in erfpacht, met name aan exploitanten. Dit leidt jaarlijks tot erfpachtopbrengsten. Met deze exploitanten zijn langdurige erfpachtcontracten afgesloten.

Flottende activa

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan een jaar

- Vorderingen op openbare lichamen

	2017	2016
Debiteuren	200.000	201.619
Totaal	200.000	201.619

De vorderingen betreffen vooral de doorbelasting van het 4^e kwartaal 2017 van de btw aan de deelnemers in het schap en diverse doorbelastingen aan exploitanten.

- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar.

	2017	2016
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar - GRA / RP	9.752.734	6.996.382
	9.752.734	6.996.382

Sinds 2014 is het schatkistbankieren van toepassing. Hieronder zijn de bedragen weergegeven die op kwartaalbasis in de schatkist zijn aangehouden en de drempel die van toepassing is. De drempel is in 2017 niet overschreden.

Benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)				
	Verslagjaar			
Drempelbedrag	250			
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	42	44	39	27
Ruimte onder het drempelbedrag	-208	-206	-211	-223
Overschrijding van het drempelbedrag				

In de loop van 2015 is geregeld dat op de bankrekening van het schap niet meer saldo kan staan dan het drempelbedrag. Dagelijks wordt het saldo bij een vooraf vastgesteld bedrag automatisch overgeboekt (afoming) naar de rekening-courant die het schap heeft bij 's Rijks schatkist.

Overige vorderingen

	2017	2016
Debiteuren	2.220	15.474
Per saldo	<u>2.220</u>	<u>15.474</u>

De vorderingen (stand eind 2016) zijn medio februari 2017 vrijwel geheel ontvangen.

Liquide middelen

Banksaldi

	2017	2016
Bank Nederlandse Gemeente	40.102	50.294
	<u>40.102</u>	<u>50.294</u>

Het banksaldo is de stand ultimo van het jaar.

Bij de BNG aangehouden bankrekeningen is extra liquiditeit in totaal beschikbaar van € 453.780..

Overlopende activa

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

	2017	2016
Nog te ontvangen bedragen	0	40.000
Door te berekenen kosten - huisvestingskosten	162	818
BCF	69.377	8.571
Totaal	<u>69.539</u>	<u>49.389</u>

De post BCF betreft de nog door te belasten compensabele btw aan de deelnemers in het schap.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het verloop van de reserves in 2017 wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Stand per 01-01-2017	Bestemming Resultaat 2016	Toevoegingen in 2017	Onttrekkingen in 2017	Stand per 31-12-2017	Claims na 2017
Algemene Reserve	943.178	306.350	1.169.697	0	2.419.225	1.384.500
Bestemmingsreserves						
Investeringsreserve GA	262.441		0	0	262.441	157.200
Investeringsreserve compartiment RP	567.754		835.000	294.641	1.108.113	963.553
Investeringsreserve compartiment KW	3.404.059		0	168.914	3.235.145	1.311.562
Reserve kwaliteitsimpuls recreatiegebieden KW	820.977		0	25.836	795.141	612.333
Vervangingsinvesteringen Reserve GA	0		0	0	0	0
Vervangingsinvesteringen Reserve RP	22.000		0	0	22.000	0
Vervangingsinvesteringen Reserve KW	85.400		0	0	85.400	0
Totaal	6.105.809	306.350	2.004.697	489.391	7.927.465	4.429.147

 ALGEMENE RESERVE GA

De algemene reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

	2017	2016
Saldo 1 januari	943.178	623.050
Bij: bestemming resultaat 2016	306.350	127.277
Bij: Toevoegingen	1.169.697	320.991
Af: Onttrekkingen	0	128.140
Saldo 31 december	<u>2.419.225</u>	<u>943.178</u>

Specificatie toevoegingen:

a. conform 1e begrotingswijziging	56.264
b. conform 2e begrotingswijziging, uittreedsom Alphen a/d Rijn	637.500
b. conform 2e begrotingswijziging, resultaat najaarsnota	475.933
	<u>1.169.697</u>

 BESTEMMINGSRESERVES

a) Investeringsreserve

Het doel van de investeringsreserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen.

	2017	2016
Saldo 1 januari	262.441	282.369
Bij: Toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	0	19.928
Saldo 31 december	<u>262.441</u>	<u>262.441</u>

b) Investeringsreserve compartiment RP

Het doel van de investeringsreserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen.

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Saldo 1 januari	567.754	816.947
Bij: Toevoegingen	835.000	0
Af: Onttrekkingen	<u>294.641</u>	<u>249.193</u>
Saldo 31 december	<u>1.108.113</u>	<u>567.754</u>

Specificatie toevoegingen :

a. verkoop kavel conform 2e begrotings wijziging	835.000
Totaal toevoegingen	<u>835.000</u>

Specificatie onttrekkingen:

Kredieten	
- Toegangsbrug verbinding voorterrein Parq Green	13.035
- Financiering Renovatie Essenkade	9.550
- Bijdragen Daghaven	15.000
- Kwaliteitsimpuls RP	16.806
- Quick Wins Reeuwijkse Plassen	18.000
- Projecten kwaliteitsimpuls RP	221.570
- Goudse Hout en Gouwebos, Qwins	510
- Voorlopig Ontw.Hoofdentree 't Weegje	170
Totaal onttrekkingen	<u>294.641</u>

c) Investeringsreserve compartiment KW

Het doel van de investeringsreserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen.

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Saldo 1 januari	3.404.059	3.726.990
Bij: Toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	<u>168.914</u>	<u>322.931</u>
Saldo 31 december	<u>3.235.145</u>	<u>3.404.059</u>

Specificatie onttrekkingen 2017:

Vrijval tbv erfpacht	18.982
Kredieten	
- Groene Hart promotie / Krimpenerwaard	3.934
- Uitvoeringsplan waterrecreatie	1.998
- Uitvoering kanoroutnetwerk	22.590
- Planuitwerking kwaliteitsimpuls KW	24.163
- Kwal.impuls Krimpenerhout - fase 2	77.527
- Kwaliteitsimpuls Loefbos fase 2	7.820
- Haalbaarheid Ruiterroutes KW	11.900
Totaal onttrekkingen	<u>168.914</u>

d) Reserve Kwaliteitsimpuls KW

Het doel van deze reserve is het dekken van kosten voor Kwaliteitsimpuls in het recreatiegebied Krimpenerwaard.

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Saldo 1 januari	820.977	867.190
Bij: Toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	<u>25.836</u>	<u>46.213</u>
Saldo 31 december	<u>795.141</u>	<u>820.977</u>

Specificatie onttrekkingen:

Kredieten	
- Investerings Speelpolders	25.836
Totaal onttrekkingen	<u>25.836</u>

e) Reserve vervangingsinvesteringen compartiment RP

Het doel van deze reserve is het dekken van de kosten van vervangingsinvesteringen.

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Saldo 1 januari	22.000	22.000
Bij: Toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	<u>0</u>	<u>0</u>
Saldo 31 december	<u>22.000</u>	<u>22.000</u>

f) Reserve vervangingsinvesteringen compartiment KW

Het doel van deze reserve is het dekken van de kosten van vervangingsinvesteringen.

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Saldo 1 januari	85.400	85.400
Bij: Toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	<u>0</u>	<u>0</u>
Saldo 31 december	<u>85.400</u>	<u>85.400</u>

HET GEREALISEERDE RESULTAAT

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Het gerealiseerde resultaat	<u>179.271</u>	<u>306.350</u>
	<u>179.271</u>	<u>306.350</u>

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2017 wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Stand per 01-01-2017	Toevoegingen in 2017	Onttrekkingen in 2017	Stand per 31-12-2017
Voorziening Groot onderhoud	1.601.131	868.609	301.455	2.168.285
Voorziening Afkoopsommen	138.262	0	7.277	130.985
Totaal	1.739.393	868.609	308.732	2.299.270

ONDERHOUDSEGALISATIEVOORZIENINGEN

a) Voorziening Groot onderhoud

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig verdelen van de lasten van groot onderhoud over de jaren. Hiertoe wordt jaarlijks een gelijkblijvende dotatie ten laste van de exploitatie gebracht. De werkelijke Groot onderhoudskosten worden direct ten laste van de voorziening verantwoord.

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Saldo 1 januari	1.601.131	1.081.652
Bij: Toevoegingen	868.609	868.609
Af: Aanwendungen	301.455	349.130
Saldo 31 december	<u>2.168.285</u>	<u>1.601.131</u>

Specificatie toevoegingen:

dotatie cf. primaire progr.begr. (incl. 1e en 2e begr.wijz.) 868.609

Totaal toevoegingen 868.609

Specificatie aanwendungen:

- Groot onderhoud 301.455

Totaal aanwendungen 301.455

VOORZIENINGEN VAN DERDEN VERKREGEN MIDDELEN DIE SPECIFIEK BESTEED MOETEN WORDEN

b) Voorziening afkoopsommen

In de jaarstukken 2015 is een afkoopsom verwerkt ten behoeve van toekomstig onderhoud voor het fietspad Hillekade. Deze afkoopsom is opgenomen in de Voorziening afkoopsommen.

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Saldo 1 januari	138.262	145.539
Bij: Toevoegingen	0	0
Af: Aanwendungen	7.277	7.277
Saldo 31 december	<u>130.985</u>	<u>138.262</u>

Specificatie aanwendungen:

- vrijval voorziening afkoopsom 7.277

Totaal aanwendungen 7.277

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

Waarborgsommen

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Boekwaarde 1 januari	1.000	1.000
Vermeerderingen		1.000
Aflossingen	1.000	1.000
Saldo 31 december	<u>0</u>	<u>1.000</u>

Het saldo betreft een ontvangen waarborgsom in verband met een gehouden evenement.

Vooruit ontvangen afkoopsommen erfpacht

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Boekwaarde 1 januari	25.000	74.000
Vermeerderingen	0	0
Aflossingen	25.000	49.000
Saldo 31 december	<u>0</u>	<u>25.000</u>

De aanbetaling van € 90.000 ten behoeve van de verkoop van twee woonkavels aan de Oudeweg te Bodegraven-Reeuwijk is vormgegeven door een eenmalige afkoopsom voor de periode begin september 2015 tot uiterlijk 1 juli 2017. Van dit bedrag is het gedeelte over 2017 ad € 25.000 ten gunste van de exploitatie 2017 gebracht.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden

	2017	2016
Crediteuren	403.314	133.512
Totaal	<u>403.314</u>	<u>133.512</u>

De post crediteuren betreft voornamelijk de doorbelasting van de additionele uren van het 4e kwartaal 2017 welke t.o.v. 2016 niet in het verslagjaar is voldaan maar in 2018.

Overlopende passiva

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

	2017	2016
Nog te ontvangen facturen	16.046	159.002
Dienstverlening G.Z-H	2	49.344
Accountantskosten	7.388	7.387
Zakelijke lasten (o.a. belastingen)	325	29.433
Terug te betalen subsidie	58.477	0
Ondernemers BTW		105.983
Totaal	<u>82.238</u>	<u>351.149</u>

De terug te betalen subsidie betreft de verrekening van de ontvangen subsidievoorschotten met de vaststelling van de subsidie Wandelknooppuntensysteem Gouwe Wiericke.

De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

De specificatie van deze balanspost is als volgt:

Project	Saldo 1-1-2017	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Saldo 31-12-2017
Wandelknooppunt Gouwe Wiericke	61.227		61.227	0
Gemeente Nederlek	42.916			42.916
Gemeente Nederlek, afkoopsom meeronderhoud randen	35.001		5.833	29.168
Wandelroutenetwerk Zuidplas	41.992	39.432	14.463	66.961
Kwaliteitsimpuls Loefbos fase I		23.000	7.820	15.180
Kwaliteitsimpuls Krimpenerwaard fase I		84.000	77.527	6.473
Quick Wins Reeuwijkse Plassen		106.000	18.000	88.000
Voorlopig ontwerp Twaalfmorgen		37.800		37.800
Voorlopig ontwerp Hoofdentree 't Weegje		48.600		48.600
Quick Wins speelplaatsen GH en Gouwebos		113.600		113.600
VO bos, graslanden en paden Gouwebos		48.750		48.750
VO entree Goudse Hout		72.750		72.750
VO entree Reeuwijkse Hout		104.822		104.822
Totaal	181.136	678.754	184.870	675.020

Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

	2017	2016
Vergunningen, ontheffing en toestemmingen	330	3.348
Totaal	330	3.348

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Langlopende verplichtingen

De meerjarige contracten zijn geïnventariseerd. Het betreft voornamelijk contracten voor groot onderhoud en meerjarige bestekken voor regulier onderhoud (bv hygiëne, gras en water).

De belangrijkste resterende verplichtingen (> € 100.000) per eind 2017 voor dit schap zijn:

- Bestek regulier onderhoud hygiëne € 133.000;
- Bestek regulier onderhoud gras en water € 330.000.

5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2017

Programma 1 - Bestuurlijke aangelegenheden

Programma 1. Bestuurlijke aangelegenheden	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Lasten					
Bestuurlijke aangelegenheden	374.877	383.900	388.100	362.239	25.861 V
Totaal lasten	374.877	383.900	388.100	362.239	25.861 V
Baten					
Bestuurlijke aangelegenheden	-	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	(374.877)	(383.900)	(388.100)	(362.239)	25.861 V
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	-	-
Kredieten					
Lasten kredieten	127.065	74.718	10.000	-	10.000 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	(127.065)	(74.718)	(10.000)	-	10.000 V
Totaal saldo van baten en lasten	(501.942)	(458.618)	(398.100)	(362.239)	35.861 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	125.845	74.718	10.000	-	10.000 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	125.845	74.718	10.000	-	10.000 N
Gerealiseerd resultaat	(376.097)	(383.900)	(388.100)	(362.239)	25.861 V

De kosten van programma 1 waren per saldo € 25.861 lager dan geraamd.

De afwijkingen betreffen:

- Een voordeel van € 16.379 op het budget bestuurskosten;
- Een voordeel van € 3.459 op het budget financiën
- Een voordeel van € 6.023 op het budget juridische kosten en ondersteuning.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging
Kredieten			Kredieten		
-			- Diverse kredieten, zie tabel in programma-verantwoording programma 1	0	10.000
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		
- Investeringsreserve RP, dekking kredieten	0	5.000	-		
- Investeringsreserve KW, dekking kredieten	0	5.000			
Totaal	0	10.000	Totaal	0	10.000
Saldo					

Programma 2 – Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Lasten					
Inrichting, beheer en exploitatie	2.308.940	2.580.009	2.258.103	2.143.958	114.145 V
Regelgeving en Handhaving	142.600	142.600	142.600	142.600	-
Communicatie	84.947	85.500	85.500	79.671	5.829 V
Totaal lasten	2.536.487	2.808.109	2.486.203	2.366.229	119.974 V
Baten					
Inrichting, beheer en exploitatie	326.978	264.300	389.155	395.878	6.723 V
Regelgeving en Handhaving	-	-	-	-	-
Communicatie	-	-	-	-	-
Totaal baten	326.978	264.300	389.155	395.878	6.723 V
Saldo gewone bedrijfsvoering	(2.209.509)	(2.543.809)	(2.097.048)	(1.970.351)	126.697 V
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	22.778	-	-	12.261	12.261 N
Diverse baten	98.250	848.110	863.492	897.065	33.573 V
Saldo diverse lasten en baten	75.472	848.110	863.492	884.804	21.312 V
Kredieten					
Lasten kredieten	115.129	23.650	37.790	26.519	11.271 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	(115.129)	(23.650)	(37.790)	(26.519)	11.271 V
Totaal saldo van baten en lasten	(2.249.165)	(1.719.349)	(1.271.346)	(1.112.066)	159.280 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	-	835.000	835.000	835.000	-
Onttrekking reserves	161.611	42.632	56.772	45.501	11.271 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	161.611	(792.368)	(778.228)	(789.499)	11.271 N
Gerealiseerd resultaat	(2.087.555)	(2.511.717)	(2.049.574)	(1.901.565)	148.009 V

Het saldo van programma 2 is € 148.009 voordelig. Hieronder wordt per onderdeel het resultaat nader toegelicht. De afwijkingen betreffen:

- Inrichting beheer en exploitatie (gebiedsbeheer en economisch beheer)
- Baten economisch beheer
- Diverse baten
- Kredieten en reserves

Gebiedsbeheer

specificatie onderhoudslasten gebiedsbeheer	Begroting na wijziging	Rekening 2017	Resultaat
Dienstverlening SBB	547.400	547.400	-
Onderhoud	667.194	580.435	86.759 V
Afschrijvingen	63.700	63.690	10 V
Gas, elektra, water	1.500	2.540	1.040 N
Saldo diverse lasten	(1.279.794)	(1.194.065)	85.729 V

Regulier Onderhoud:

Op het bij de najaarsnota bijgestelde budget regulier onderhoud is een voordelig resultaat behaald van € 85.729. Dit is grotendeels veroorzaakt door het gereserveerde budget voor de

aanpak van de Essentaksterfte niet is benut. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Economisch beheer

specificatie economisch beheer lasten	Begroting na wijziging	Rekening 2017	Resultaat
Dienstverlening SBB	23.100	23.100	-
Belastingen	61.000	38.661	22.339 V
Verzekeringen	6.700	11.829	5.129 N
Extern onderzoek en advies	10.000	176	9.824 V
Bijdragen aan derden	7.500	7.390	110 V
Overig	1.400	128	1.272 V
Saldo diverse lasten	(109.700)	(81.284)	28.416 V

Met name de belastinguitgaven en de kosten van extern onderzoek en advies zijn lager dan begroot. In bovenstaande tabel is per post te zien wat de afzonderlijke voor- en nadelen waren. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Communicatie:

Alle communicatiewerkzaamheden zijn conform planning uitgevoerd. Het budget is grotendeels benut € 5.829 voordelig.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Baten economisch beheer

specificatie economisch beheer baten	Begroting na wijziging	Rekening 2017	Resultaat
Exploitatiebaten	389.155	391.630	2.475 V
vergunningen en leges		4.248	4.248 V
Saldo diverse baten	(389.155)	(395.878)	6.723 V

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Diverse baten en lasten

Diverse lasten en baten	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Diverse lasten	22.778	-	-	12.261	12.261 N
Diverse baten	98.250	848.110	863.492	897.065	33.573 V
Saldo	75.472	848.110	863.492	884.804	21.312 V

Onder het product "Diverse lasten en baten" worden lasten en baten opgenomen die niet op 2017 betrekking hebben (bv afrekeningen uit 2016) en posten die niet tot de reguliere exploitatie of kredieten behoren.

Diverse lasten

De diverse lasten zijn in 2017 € 12.260. Dit betreft een afwikkeling van waterschaplasten 2016, de controlekosten t.b.v. de subsidieafrekening van het wandelknooppuntensysteem en de verrekening van de in 2016 doorberekende kosten aanleg nutsvoorziening met Green.

Diverse baten

De diverse baten zijn in 2017 € 33.573 hoger dan begroot (voordelig). Dit betreft met name een afwikkeling van de subsidie natuurbeheer 2016 € 9.715 en de verrekening van doorbelaste kosten in 2016 door Green. In onderstaande tabel is in meer detail per post te zien wat de afzonderlijke baten (voordelen) waren.

Kredieten en reserves

Voor een verdere toelichting op de kredieten wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Toevoegingen aan reserves

Toevoegingen aan reserves	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
- Investeringsreserve RP Conform begroting		835.000	835.000	835.000	0
Totaal	0	835.000	835.000	835.000	0

De toevoeging aan de reserves betreft de ontvangst van de levering woonkavel € 810.000 aan Green en de vrijval van de afkoopsom kavel Green € 25.000.

Onttrekking reserves

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
- Dekking uit Investeringsreserve GA Communicatie Groenalliantie branding	2.851	3.650			0
- Dekking uit Investeringsreserve RP Opknappen Daghaven Twaalfmorgen	3.460	5.000	11.205	0	11.205
Realisatie toegangsbrug verbinding voorterrein Parq Green	104.350		13.035	13.035	0
Bijdrage herstel Essenkade Heemtuin			9.550	9.550	0
- Dekking uit Investeringsreserve KW Bijdrage website promotie Groene hart	4.468	15.000	4.000	3.934	66
Onttrekking i.v.m. Vermindering omzet Golfbaan Krimpen	18.982	18.982	18.982	18.982	0
- Dekking uit Algemene reserve GA Uitgesteld groot onderhoud	27.500				0
Totaal	161.611	42.632	56.772	45.501	11.271

De onttrekkingen aan de reserves betreft de dekking op:

- Uitgaven op kredieten;
- Bijdrage aan de exploitatie voor de verminderde opbrengsten golfbaan.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging
Diverse baten			Diverse lasten		
- Levering Woonkavel	810.000	810.000	- Nutsvoorz. Green	9.861	
- Vrijval afkoopsom erfpacht kavel Green	25.000	25.000	- Acc.controlle wandelknooppuntensysteem	2.750	
- Vrijval afkoopsom meeronderhoud randen	5.833	5.833	- Diverse kleine posten	-351	
- Vrijval voorziening afkoopsommen	7.277	7.277			
- Afboeken nog te ontvangen facturen	21.961	13.520			
- Restant Green	11.556				
- SNL/subsidie natuurbeheer 2016	9.715				
- Acc.controlle wandelknooppuntensysteem	2.750				
- Tennet	1.151	213			
- Overige kleinere posten	1.822	1.649			
Kredieten			Kredieten		
-			- Diverse kredieten, zie tabel in programmaverantwoording programma 2	26.519	37.790
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		
- Investeringsreserve RP, dekking kredieten	22.585	33.790	- Investeringsreserve compartiment RP	835.000	835.000
- Investeringsreserve KW, dekking kredieten	3.934	4.000			
- Investeringsreserve KW, vrijval tbv exploitatie	18.982	18.982			
Totaal	942.566	920.264	Totaal	873.779	872.790
Saldo	68.787	47.474			

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Programma 3 - Ontwikkeling

Programma 3. Ontwikkelingen	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Lasten					
Planvorming & gebiedsontwikkeling	183.600	183.600	183.600	183.600	-
Marketing & productontwikkeling	15.000	15.000	15.000	15.000	-
Totaal lasten	198.600	198.600	198.600	198.600	-
Baten					
Planvorming & gebiedsontwikkeling	-	-	-	-	-
Marketing & productontwikkeling	-	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	(198.600)	(198.600)	(198.600)	(198.600)	-
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	-	-
Kredieten					
Lasten kredieten	543.517	1.611.000	1.076.456	561.700	514.756 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	64.569	-	136.205	117.810	18.396 N
Saldo kredieten	(478.948)	(1.611.000)	(940.251)	(443.890)	496.361 V
Totaal saldo van baten en lasten	(677.548)	(1.809.600)	(1.133.851)	(642.490)	496.361 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	478.948	1.611.000	940.251	443.890	496.361 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	478.948	1.611.000	940.251	443.890	496.361 N
Gerealiseerd resultaat	(198.600)	(198.600)	(198.600)	(198.600)	-

De baten en lasten komen overeen met de daarvoor begrote bedragen. De kosten betreffende kredieten worden gedekt door de onttrekking aan reserves.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging
Kredieten			Kredieten		
- Bijdragen derden, zie tabel kredieten in programmaverantwoording programma 3	117.810	136.205	- Diverse kredieten, zie tabel in programmaverantwoording programma 3	561.700	1.076.456
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		
- Algemene Reserve GA, dekking kredieten	0	4.500	-		
- Investeringsreserve RP, dekking kredieten	272.056	307.126			
- Investeringsreserve KW, dekking kredieten	145.998	185.272			
- Reserve kwaliteitsimpuls KW, dekking kredieten	25.836	443.353			
Totaal	561.700	1.076.456	Totaal	561.700	1.076.456
Saldo					

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Lasten					
Deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-
Overige structurele lasten	-	5.400	5.400	-	5.400 V
Totaal lasten	-	5.400	5.400	-	5.400 V
Baten					
Deelnemersbijdrage	3.289.592	3.284.177	3.173.871	3.173.871	-
Totaal baten	3.289.592	3.284.177	3.173.871	3.173.871	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.289.592	3.278.777	3.168.471	3.173.871	5.400 V
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	637.500	637.500	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	637.500	637.500	-
Kredieten					
Lasten kredieten	-	-	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	3.289.592	3.278.777	3.805.971	3.811.371	5.400 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	320.991	184.560	1.169.697	1.169.697	-
Onttrekking reserves	-	-	-	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	(320.991)	(184.560)	(1.169.697)	(1.169.697)	-
Gerealiseerd resultaat	2.968.601	3.094.217	2.636.274	2.641.674	5.400 V

Het voordelig verschil van ruim € 5.400 ten opzichte van de begroting betreft het niet benutten van het budget voor Onvoorzien.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging
Diverse baten			Diverse lasten		
- Uittreedsom Alphen a/d Rijn	637.500	637.500	-		
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		
-			- Algemene reserve, begroting + 1e wijziging	56.264	56.264
			- Algemene reserve, uittreedsom Alphen	637.500	637.500
			- Algemene reserve, resultaat NJR 2017	475.933	475.933
Totaal	637.500	637.500	Totaal	1.169.697	1.169.697
Saldo				532.197	532.197

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoegingen reserves	Raming mutaties reserves begrotingsjaar na wijziging		Realisatie mutaties reserves begrotingsjaar	
	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel
Omschrijving programma				
Programma 1	0		0	
Programma 2	835.000		835.000	
Programma 3	0		0	
Algemene dekkingsmiddelen	1.169.697		1.169.697	
Totaal	2.004.697	0	2.004.697	0

Onttrekkingen reserves	Raming mutaties reserves begrotingsjaar na wijziging		Realisatie mutaties reserves begrotingsjaar	
	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel
Omschrijving programma				
Programma 1	10.000		0	
Programma 2	56.772	18.982	45.501	18.982
Programma 3	940.251		443.890	
Algemene dekkingsmiddelen	0		0	
Totaal	1.007.023	18.982	489.391	18.982

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op het Natuur- en Recreatieschap van toepassing zijnde regelgeving.

In 2017 is op basis van de afgesloten dienstverleningsovereenkomsten en mandaatregeling, dhr. Thijsen, directeur Staatsbosbeheer, topfunctionaris volgens de WNT. Hij is in loondienst bij Staatsbosbeheer.

De in onderstaande tabellen opgenomen bezoldigingen (kosten) zijn niet als zodanig in rekening gebracht bij het Natuur- en Recreatieschap. De inzet (dienstverlening) valt namelijk onder de dienstverleningsovereenkomst met het Natuur- en Recreatieschap en de hiermee samenhangende kosten zijn conform de begroting 2017 in rekening gebracht bij het Natuur- en Recreatieschap (fixed-price).

Het bezoldigingsmaximum in 2017 is € 181.000,- Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

1a. Leidinggevende topfunctionaris met dienstbetrekking:

bedragen x € 1	Dhr. S. Thijsen
Funcctiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-01-2017 31-12-2017
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	194.503
Beloningen betaalbaar op termijn	19.261
<i>Subtotaal</i>	213.764
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	181.000
Af: Onverschuldigd betaald bedrag	0
Totale bezoldiging	213.764
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	Overgangsregeling
Gegevens 2016	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01-01-2016 31-12-2016
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	193.002
Beloningen betaalbaar op termijn	17.114
Totale bezoldiging 2016	210.116

Op de bezoldiging van de heer S. Thijsen is het overgangsrecht op basis van artikel 7.3 WNT van toepassing. Daarin is opgenomen dat tot en met 31 december 2018 de bezoldiging op het huidige

niveau blijft. Daarna volgt een stapsgewijze afbouw tot maximaal 100 % van het bezoldigingsmaximum op 1 januari 2022.

Behalve de heer S. Thijsen zijn er geen topfunctionarissen conform de WNT met dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2017 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens) of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1-12

bestuurslid	functie(s)	beloning	sociale verzekeringspremies	belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	voorzieningen t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn	duur van het dienstverband in het boekjaar (hele jaar = 1)	uitkeringen wegens beëindiging van dienstverband met specificaties dienstverband
Dhr. H.P.L. Cremers	voorzitter	0	0	0	0	0,7	0
Dhr. K. Oskam		0	0	0	0	1	0
Dhr. J. Blankenberg		0	0	0	0	1	0
Dhr. R.A.M. van der Sande		0	0	0	0	0,6	0
Mevr. D. Blok		0	0	0	0	0,9	0
Mevr. D. Bergman		0	0	0	0	1	0
Mevr. H. Niezen		0	0	0	0	1	0
Dhr. P. Neven		0	0	0	0	1	0
Dhr. J.H. van den Heuvel		0	0	0	0	1	0
Dhr. J.F. Weber		0	0	0	0	1	0

In de kolom "duur van het dienstverband" is de duur van het bestuurslidmaatschap vermeld. De genoemde vergoedingen zijn over 2017 zijn nihil en liggen dus onder de daarvoor gestelde wettelijke grens van € 181.000.

5.6 Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na de balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan die de jaarcijfers beïnvloeden.

Samenstelling van het bestuur in het verslagjaar

Leden Dagelijks Bestuur

Naam	Gemeente / organisatie	Functie
Dhr. H.P.L. Cremers (per 1 november 2017 met pensioen)	Waddinxveen	Voorzitter
Dhr. K. Oskam	Bodegraven-Reeuwijk	Penningmeester
Dhr. J.H. Blankenberg	Krimpen aan den IJssel	Plv. Voorzitter
Dhr. R.A.M. van der Sande (sinds september 2017 geen lid meer van het algemeen bestuur)	Provincie Zuid-Holland	
Mevr. D. Bergman	Gouda	
Mevr. D. Blok (per 4 december 2017 geen lid meer van het bestuur)	Krimpenerwaard	

Leden Algemeen Bestuur

Naam	Gemeente / organisatie	Plaatsvervanger
Dhr. H.P.L. Cremers (per 1 november 2017 met pensioen)	Waddinxveen	Mevr. B. Leferink en Dhr. A. Hofstra
Dhr. K. Oskam	Bodegraven-Reeuwijk	-
Dhr. J.H. van den Heuvel	Bodegraven-Reeuwijk	Dhr. M.W. Vroom
Dhr. A.J. de Leeuw	Krimpen aan den IJssel	
Dhr. J.H. Blankenberg	Krimpen aan den IJssel	
Dhr. R.A.M. van der Sande (sinds september 2017 geen lid meer van het algemeen bestuur)	Provincie Zuid-Holland	-
Dhr. J.F. Weber	Provincie Zuid-Holland	
Mevr. D. Blok (per 4 december 2017 geen lid meer van het bestuur)	Krimpenerwaard	Dhr. P. Neven
Dhr. P. Neven	Krimpenerwaard	Mevr. R. Boere
Mevr. D. Bergman	Gouda	-
Mevr. H. Niezen	Gouda	-

Accountants

Aan het algemeen bestuur van
Groenalliantie Midden-Holland en omstreken

Baker Tilly Berk N.V.
Bijster 39
Postbus 3814
4800 DV Breda
T: +31 (0)76 525 00 00
F: +31 (0)76 525 00 50
E: breda@bakertillyberk.nl
KvK: 24425560
www.bakertillyberk.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Groenalliantie Midden-Holland en omstreken te Schiedam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van Groenalliantie Midden-Holland en omstreken op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder de verordeningen van de gemeenschappelijke regeling zelf, zoals vastgelegd in het Normenkader Rechtmatigheid 2017 (intern kenmerk: GA/2017-3710-1).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. het overzicht van baten en lasten over 2017;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het Normenkader rechtmatigheid 2017 vastgesteld door het algemeen bestuur op 5 oktober 2017 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

An independent member of Baker Tilly International

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht, gesloten met Baker Tilly Berk N.V., waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nr. 24425560. In deze voorwaarden is een beperking van aansprakelijkheid opgenomen.

Wij zijn onafhankelijk van Groenalliantie Midden-Holland en omstreken zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 55.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de controleprotocol WNT 2017. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

In het door u vastgestelde normenkader is geen rapporteringstolerantie aangegeven. Op basis van professional judgement hebben wij ervoor gekozen om afwijkingen boven de EUR 5.000 te rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van *het algemeen en dagelijks bestuur* voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het Normenkader 2017 (intern kenmerk: GA/2017-3710-1) en het Controleprotocol WNT 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Breda, 17 mei 2018
Baker Tilly Berk N.V.

drs. R. Opendorp RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: